

กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2564

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม
ตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก

**AGRI-
MAP**

NAKHON PATHOM
จังหวัดนครปฐม

คำนำ

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านการเกษตรที่มีพลวัตค่อนข้างสูง และมีผลกระทบต่อประชากรจำนวนมาก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ตระหนักถึงการนำระบบข้อมูลข่าวสารที่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรได้มีการเข้าถึงที่สะดวกโดยเฉพาะเกษตรกร จึงได้มอบหมายให้กรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหลักจัดทำ “แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก (Agri-Map)” ของแต่ละจังหวัดขึ้น

Agri-Map คือ แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก โดยบูรณาการข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำหรับใช้เป็นเครื่องมือบริหารจัดการการเกษตรไทยอย่างมีประสิทธิภาพครอบคลุมทุกพื้นที่ มีการปรับข้อมูลให้ทันสมัย และพัฒนาเพิ่มความสะดวกการใช้งานให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลโดยง่าย พร้อมทั้งสามารถติดตามข้อมูลความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและรอบด้าน ครอบคลุมการนำไปใช้ประโยชน์ทุกด้านที่สำคัญเป็นการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้กับข้อมูลด้านการเกษตร ซึ่งสามารถตอบโจทย์การช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรในรายพื้นที่ได้เป็นอย่างดี ใช้งานบนคอมพิวเตอร์หรือแท็บเล็ตที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตผ่านหน้าเว็บไซต์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ www.moac.go.th/a4policy-alltype-391191791794 หรือ <http://agri-map-online.moac.go.th/> ซึ่งจะมีเอกสารคู่มือการใช้งานให้ศึกษาและสามารถดาวน์โหลดได้

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของแต่ละจังหวัดสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ โครงการเกษตรอินทรีย์ โครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning by Agri-Map) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการ Smart Farmer เป็นต้น และยังเป็นข้อมูลกลางในการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อไป

รูปเล่มเอกสารแนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสม จังหวัดนครปฐม
<http://www.ldd.go.th/Agri-Map/Data/C/npt.pdf>

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
สารบัญ	ก
สารบัญตาราง	ข
สารบัญภาพ	ค
แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของจังหวัด “นครปฐม”	
1. ข้อมูลทั่วไป	1
2. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก	4
2.1 ข้าว	4
2.2 อ้อยโรงงาน	8
2.3 มะพร้าว	12
2.4 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	16
3. พืชเศรษฐกิจอนาคตไกลของจังหวัด	20
4. แนวทางการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ	21
เอกสารอ้างอิง	25
ภาคผนวก	27

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดนครปฐม	3
ตารางที่ 2	พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรกของ จังหวัดนครปฐม	4
ตารางที่ 3	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของข้าวรายอำเภอ จังหวัดนครปฐม	6
ตารางที่ 4	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตข้าว	7
ตารางที่ 5	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของอ้อยโรงงาน รายอำเภอ จังหวัดนครปฐม	9
ตารางที่ 6	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตอ้อยโรงงาน	11
ตารางที่ 7	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของมะพร้าว รายอำเภอ จังหวัดนครปฐม	13
ตารางที่ 8	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตมะพร้าว	15
ตารางที่ 9	พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รายอำเภอ จังหวัดนครปฐม	17
ตารางที่ 10	พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	18
ตารางผนวกที่ 1	ข้อมูลตำบลจำแนกรายอำเภอ จังหวัดนครปฐม	29
ตารางผนวกที่ 2	พื้นที่ชลประทานจังหวัดนครปฐมจำแนกรายอำเภอ ตำบล	38
ตารางผนวกที่ 3	พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจำแนกรายอำเภอ ตำบล	41
ตารางผนวกที่ 4	กิจกรรมการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จังหวัดนครปฐม	42
ตารางผนวกที่ 5	ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จังหวัดนครปฐม	43
ตารางผนวกที่ 6	โรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรในพื้นที่จังหวัดนครปฐม	44

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินบางเขน	33
ภาพที่ 2	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินราชบุรี	34
ภาพที่ 3	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินท่าม่วง	35
ภาพที่ 4	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินนครปฐม	36
ภาพที่ 5	หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินกำแพงแสน	37
ภาพที่ 6	ศักราชภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจข้าว จังหวัดนครปฐม	45
ภาพที่ 7	พื้นที่ปลูกข้าวบนพื้นที่ศักราชภาพ จังหวัดนครปฐม	46
ภาพที่ 8	ศักราชภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจอ้อยโรงงาน จังหวัดนครปฐม	47
ภาพที่ 9	พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานบนพื้นที่ศักราชภาพ จังหวัดนครปฐม	48
ภาพที่ 10	ศักราชภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจมะพร้าว จังหวัดนครปฐม	49
ภาพที่ 11	พื้นที่ปลูกมะพร้าวบนพื้นที่ศักราชภาพ จังหวัดนครปฐม	50
ภาพที่ 12	ศักราชภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จังหวัดนครปฐม	51
ภาพที่ 13	พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บนพื้นที่ศักราชภาพ จังหวัดนครปฐม	52

1. ข้อมูลทั่วไป

จังหวัดนครปฐม มีพื้นที่ 2,168.336 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,355,210 ไร่ ตั้งอยู่ในภาคกลางของประเทศไทย ประกอบด้วย 7 อำเภอ 106 ตำบล (ตารางผนวกที่ 1) โดยมีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับที่ 13 ของภาคกลาง และมีประชากรมากเป็นอันดับที่ 7 ของภาคกลาง จำนวนประชากร 920,729 คน (กรมการปกครอง, 2563)

1.1 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อ จังหวัดสุพรรณบุรี
ทิศใต้	ติดต่อ จังหวัดสมุทรสาคร และจังหวัดราชบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อ จังหวัดนนทบุรี กรุงเทพมหานคร และจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ทิศตะวันตก	ติดต่อ จังหวัดราชบุรี และจังหวัดกาญจนบุรี

1.2 ภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของจังหวัดนครปฐมโดยทั่วไปมีลักษณะเป็นที่ราบถึงค่อนข้างราบเรียบ ไม่มีภูเขาและป่าไม้ สูงระหว่าง 2-20 เมตรเหนือระดับทะเลปานกลาง ลาดจากทิศเหนือสู่ทิศใต้และตะวันตกสู่ตะวันออก มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่าน ตอนเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือเป็นที่ดอน ตอนกลางเป็นที่ราบลุ่มและที่ดอน พื้นที่ด้านตะวันออกและด้านใต้เป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำท่าจีน มีคลองธรรมชาติและคลองที่ขุดขึ้นเพื่อการเกษตรและคมนาคมอยู่มาก

1.3 ภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศของจังหวัดนครปฐม ได้รับอิทธิพลของลมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจะพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูหนาว ทำให้มีอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้งทั่วไป และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งจะพัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน ทำให้มีฝนตกทั่วไป มีอุณหภูมิค่อนข้างสูงเกือบตลอดปี อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 28-30 องศาเซลเซียส ในฤดูร้อนอากาศร้อนอบอ้าว อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32-34 องศาเซลเซียส ฤดูหนาวมีอากาศหนาวเย็นโดยทั่วไป อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.3 องศาเซลเซียส

1.4 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินของจังหวัดนครปฐม แบ่งตามภูมิสัณฐาน ลักษณะทางธรณีวิทยา และวัตถุประสงค์กําเนิดดิน ได้ดังนี้

1) **พื้นที่ที่น้ำทะเลเคยท่วมถึง (Former tidal flats)** เป็นพื้นที่ที่น้ำทะเลเคยท่วมถึงในอดีต เป็นช่วงต่อระหว่างตะกอนแม่น้ำกับตะกอนน้ำจืด มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบหรือเป็นแอ่งต่ำ มีน้ำขังตลอดปี การระบายน้ำเลวมาก มีเนื้อดินเป็นดินทรายแป้งละเอียดหรือดินเหนียวที่มีการพัฒนาชั้นดินไม่มากนัก สีเทาอ่อน มีจุดประสีน้ำตาลแก่ สีน้ำตาลปนเหลืองและสีน้ำตาลปนเขียวมะกอก เช่น ชุดดินเสนา (Se) และชุดดินบางเขน (Bn) เป็นต้น

2) **ที่ราบน้ำท่วมถึง (Flood plain)** ที่ราบริมแม่น้ำหรือลำธาร หน้าฝนหรือหน้าน้ำมักมีน้ำท่วมเป็นครั้งคราว เป็นสภาพพื้นที่ที่เกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำพาและมีตะกอนเพิ่มมากขึ้นหลังน้ำท่วม แบ่งเป็น

(1) สันดินริมน้ำ (Levee) เป็นที่ตื้น เกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำพาบริเวณริมฝั่งแม่น้ำ เป็นสันนูนขนานไปกับริมฝั่งแม่น้ำ การระบายน้ำค่อนข้างดีถึงดี เนื้อดินค่อนข้างหยาบ อาทิ ชุดดินท่าม่วง (Tm)

(2) ลุ่มหลังสันดินริมน้ำ (Back swamp, basin) เป็นที่ลุ่มน้ำซึ่งอยู่ระหว่างสันดินริมน้ำกับตะพักลำน้ำหรือด้านข้างหุบเขา ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว เนื้อดินละเอียด อาทิ ชุดดินราชบุรี (Rb)

3) ที่ราบตะกอนน้ำพา (Alluvial plain) เป็นบริเวณที่ได้รับอิทธิพลของแม่น้ำหรือลำน้ำสาขา วัตถุต้นกำเนิดดินเป็นตะกอนน้ำพา (Alluvium) มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบขนาดใหญ่สองฝั่งแม่น้ำ แต่ละฝั่งอาจมีที่ราบแบบขั้นบันไดหรือตะพักได้หลายระดับ แบ่งเป็น

(1) ตะพักลำน้ำระดับต่ำ (Low terrace) เป็นที่ลุ่ม มีสภาพพื้นที่ราบเรียบ ดินลึกมาก เนื้อดินอาจเป็นดินเหนียวละเอียดถึงดินทรายแป้งละเอียด สีเทา น้ำตาลปนเทา และน้ำตาล มีจุดประสีต่างๆ ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว เช่น ชุดดินนครปฐม (Np) ชุดดินสระบุรี (Sb) เป็นต้น

(2) เนินตะกอนน้ำพารูปพัด (Alluvial fan) เป็นที่ตื้น มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด เป็นดินลึกมาก เนื้อดินเป็นดินร่วนหยาบถึงดินทรายแป้งละเอียด สีน้ำตาล เหลืองจนถึงแดง ดินมีการระบายน้ำดีปานกลางถึงดี อาทิ ชุดดินกำแพงแสน (Ks)

ซึ่งได้แสดงรายละเอียดของชุดดินที่พบมากของจังหวัดนครปฐม (ภาพที่ 1 - 5)

1.5 สภาพการใช้ที่ดิน

สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดนครปฐม จากฐานข้อมูลแผนที่สภาพการใช้ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน (ตารางที่ 1)

1.6 พื้นที่ชลประทาน

จังหวัดนครปฐมมีเนื้อที่ชลประทาน 877,573.43 ไร่ (ร้อยละ 64.76 ของพื้นที่จังหวัด) กระจายอยู่ในทั้ง 7 อำเภอของจังหวัด (ตารางผนวกที่ 2)

1.7 เขตปฏิรูปที่ดิน

เขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่จังหวัดนครปฐม มีเนื้อที่ 10,174 ไร่ (ร้อยละ 0.75 ของพื้นที่จังหวัด) โดยอำเภอที่มีพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินมากที่สุด ได้แก่ อำเภอบางเลน รองลงมา คือ อำเภอพุทธมณฑล (ตารางผนวกที่ 3)

1.8 การขึ้นทะเบียนเกษตรกร

จากฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตร จังหวัดนครปฐมมีการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ทั้งหมดในปี พ.ศ. 2563 จำนวน 64,153 ราย รวมเนื้อที่ 608,827 ไร่ สำหรับพื้นที่ดำเนินการแต่ละกิจกรรมที่มีเนื้อที่รวมกันมากกว่า 1,000 ไร่ มีจำนวน 26 กิจกรรม จำนวนเกษตรกร 51,727 ราย รวมเนื้อที่ 583,328 ไร่ และกิจกรรมที่มีเนื้อที่ดำเนินการมาก ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง กุ้งน้ำจืด อ้อยโรงงาน ถั่วเขียว มะพร้าว ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ 4)

ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จากฐานข้อมูลกลาง (Farmer One) ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เกษตรกรได้ขึ้นทะเบียนปลูกพืชสมุนไพรในจังหวัดนครปฐม เนื้อที่ 6,568.29 ไร่ เกษตรกร 499 ราย มีพืชสมุนไพรหลักๆ 23 ชนิด สมุนไพรที่มีการปลูกมาก คือ พลุ กระเจี๊ยบแดง บัวบก (ตารางผนวกที่ 5)

1.9 ที่ตั้งโรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตร

จังหวัดนครปฐมมีแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่สำคัญ จำนวน 40 แห่ง และมีโรงงานทางการเกษตร 244 แห่ง โดยมีโรงสีขนาดใหญ่ จำนวน 4 แห่ง (ตารางผนวกที่ 6)

ตารางที่ 1 สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดนครปฐม

ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	297,280	21.94
พื้นที่เกษตรกรรม	908,659	67.05
พื้นที่นา	342,386	25.26
พืชไร่	99,491	7.34
ไม้ยืนต้น	8,179	0.60
ไม้ผล	92,422	6.82
พืชสวน	132,775	9.80
ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	18,736	1.38
พืชน้ำ	12,351	0.91
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	202,263	14.92
เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	56	-
พื้นที่น้ำ	50,899	3.76
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	98,372	7.26
รวม	1,355,210	100.00

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, 2562

2. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญพิจารณาจากพืชที่มีพื้นที่ปลูกมากและมีมูลค่าการส่งออกหรือแปรรูป โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศพืชเศรษฐกิจ 13 ชนิดพืช ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรดโรงงาน ลำไย เงาะ ทูเรียน มังคุด มะพร้าว และกาแฟ จากพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจดังกล่าว กรมพัฒนาที่ดินได้กำหนดระดับความเหมาะสมของพื้นที่ปลูกรายจังหวัด โดยวิเคราะห์จากสภาพพื้นที่ ลักษณะของดิน ปริมาณน้ำฝน แหล่งน้ำชลประทาน ร่วมกับการจัดการพื้นที่และลักษณะรายพืช โดยแบ่งระดับความเหมาะสมเป็น 4 ระดับ ได้แก่

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง แต่พบข้อจำกัดบางประการซึ่งสามารถบริหารจัดการได้

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีข้อจำกัดการของดินและน้ำ ส่งผลให้การผลิตพืชให้ผลตอบแทนต่ำ การใช้พื้นที่ต้องใช้ต้นทุนสูงในการจัดการ และมีความเสี่ยงจากน้ำท่วมและขาดน้ำ

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N)

จังหวัดนครปฐม มีพื้นที่พืชเศรษฐกิจสำคัญที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรก ได้แก่ ข้าว อ้อยโรงงาน มะพร้าว และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก 4 ลำดับแรกของจังหวัดนครปฐม

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละของพื้นที่เกษตรกรรม
1. ข้าว	303,674	33.42
2. อ้อยโรงงาน	91,914	10.12
3. มะพร้าว	14,006	1.54
4. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	1,851	0.20

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

2.1 ข้าว

ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดนครปฐม จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 3 และภาพที่ 6 - 7)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกข้าว

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 377,583 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 28.21 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอบางเลน 168,331 ไร่ อำเภอนครชัยศรี 58,671 ไร่ อำเภอเมืองนครปฐม 46,093 ไร่ อำเภอกำแพงแสน 41,983 ไร่ อำเภอดอนตูม 30,561 ไร่ อำเภอพุทธมณฑล 16,103 ไร่ และอำเภอสสามพราน 15,841 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 198,515 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 14.83 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอบางเลน 111,334 ไร่ อำเภอดอนตูม 24,746 ไร่ อำเภอกำแพงแสน 18,542 ไร่ อำเภอพุทธมณฑล 15,982 ไร่ อำเภอเมืองนครปฐม 10,089 ไร่ อำเภอนครชัยศรี 9,881 ไร่ และอำเภอสสามพราน 7,941 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 1,101 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.08 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน มีพื้นที่อยู่ในอำเภอกำแพงแสนทั้งหมด

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 761,441 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกข้าวในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดินได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 302,573 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 80.13 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายอยู่ในอำเภอบางเลน 162,107 ไร่ อำเภอนครชัยศรี 39,075 ไร่ อำเภอกำแพงแสน 31,606 ไร่ อำเภอดอนตูม 25,380 ไร่ อำเภอเมืองนครปฐม 19,006 ไร่ อำเภอพุทธมณฑล 15,495 ไร่ และอำเภอสสามพราน 9,904 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 1,101 ไร่ โดยเป็นพื้นที่ทั้งหมดของพื้นที่ปลูกข้าวที่มีศักยภาพเล็กน้อย และมีพื้นที่อยู่ในอำเภอกำแพงแสนทั้งหมด

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกข้าวแต่ยังไม่ใช้พื้นที่ปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกข้าว และพื้นที่ปลูกข้าวในชั้นความเหมาะสมต่างๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดนครปฐมมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 273,524 ไร่ โดยกระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอบางเลน 117,558 ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอเมืองนครปฐม 37,176 ไร่ อำเภอดอนตูม 29,927 ไร่ อำเภอนครชัยศรี 29,477 ไร่ อำเภอกำแพงแสน 28,919 ไร่ อำเภอพุทธมณฑล 16,589 ไร่ และอำเภอสสามพราน 13,878 ไร่ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 75,009 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 19.87 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายอยู่ในอำเภอเมืองนครปฐม 27,087 ไร่ อำเภอนครชัยศรี 19,596 ไร่ อำเภอกำแพงแสน 10,377 ไร่ อำเภอบางเลน 6,224 ไร่ อำเภอสสามพราน 5,937 ไร่ อำเภอดอนตูม 5,181 ไร่ และอำเภอพุทธมณฑล 607 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 198,515 ไร่ โดยเป็นพื้นที่ทั้งหมดของพื้นที่ปลูกข้าวที่มีศักยภาพปานกลาง กระจายอยู่ในอำเภอบางเลน 111,334 ไร่ อำเภอดอนตูม 24,746 ไร่ อำเภอกำแพงแสน 18,542 ไร่ อำเภอพุทธมณฑล 15,982 ไร่ อำเภอเมืองนครปฐม 10,089 ไร่ อำเภอนครชัยศรี 9,881 ไร่ และอำเภอสสามพราน 7,941 ไร่

ตารางที่ 3 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของข้าวรายอำเภอ จังหวัดนครปฐม

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
กำแพงแสน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	41,983 (100.00%)	18,542 (100.00%)	1,101 (100.00%)	239,587 (100.00%)	301,213 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	31,606 (75.28%)	-	1,101 (100%)	-	32,707 (10.86%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	10,377 (24.72%)	18,542 (100.00%)	-	-	28,919 (9.60%)
ดอนตูม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	30,561 (100.00%)	24,746 (100.00%)	-	38,874 (100.00%)	94,181 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	25,380 (83.05%)	-	-	-	25,380 (26.95%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	5,181 (16.95%)	24,746 (100.00%)	-	-	29,927 (31.78%)
นครชัยศรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	58,671 (100.00%)	9,881 (100.00%)	-	94,588 (100.00%)	163,140 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	39,075 (66.60%)	-	-	-	39,075 (23.95%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	19,596 (33.40%)	9,881 (100.00%)	-	-	29,477 (18.07%)
บางเลน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	168,331 (100.00%)	111,334 (100.00%)	-	58,489 (100.00%)	338,154 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	162,107 (96.30%)	-	-	-	162,107 (47.94%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	6,224 (3.70%)	111,334 (100.00%)	-	-	117,558 (34.76%)
พุทธมณฑล	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	16,103 (100.00%)	15,982 (100.00%)	-	9,696 (100.00%)	41,781 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	15,495 (96.22%)	-	-	-	15,495 (37.09%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	607 (3.77%)	15,982 (100.00%)	-	-	16,589 (39.70%)
เมืองนครปฐม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	46,093 (100.00%)	10,089 (100.00%)	-	200,642 (100.00%)	256,824 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	19,006 (41.23%)	-	-	-	19,006 (7.40%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	27,087 (58.77%)	10,089 (100.00%)	-	-	37,176 (14.48%)

ตารางที่ 3 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
สามพราน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	15,841 (100.00%)	7,941 (100.00%)	-	119,565 (100.00%)	143,347 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	9,904 (62.52%)	-	-	-	9,904 (6.91%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	5,937 (37.48%)	7,941 (100.00%)	-	-	13,878 (9.68%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	377,583 (100.00%)	198,515 (100.00%)	1,101 (100.00%)	761,441 (100.00%)	1,338,640 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	302,573 (80.13%)	-	1,101 (100.00%)	-	303,674 (22.69%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	75,009 (19.87%)	198,515 (100.00%)	-	-	273,524 (20.43%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกข้าวได้ คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน (S3+N) 3,346 ไร่ และพื้นที่ปลูกมะพร้าว (S3+N) 3,126 ไร่ แต่เนื่องจากนโยบายของคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการข้าวต้องการรักษาคุณภาพผลผลิตข้าว ดังนั้น จึงควรพิจารณาปลูกพืชเศรษฐกิจชนิดอื่นที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตข้าว

อำเภอ	อ้อยโรงงาน (ไร่)			มะพร้าว (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
กำแพงแสน	1,405	1	1,406	2	135	137
ดอนตูม	161	85	246	-	229	229
นครชัยศรี	-	-	-	-	1,120	1,120
บางเลน	22	22	44	-	607	607
พุทธมณฑล	-	-	-	-	166	166
เมืองนครปฐม	1,650	-	1,650	6	398	404
สามพราน	-	-	-	-	463	463
รวม	3,238	108	3,346	8	3,118	3,126

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกข้าวต่อไป เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกข้าวในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่างๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกข้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือ พื้นที่ปลูกข้าวในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกข้าว ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอบางเลน อำเภอนครชัยศรี และอำเภอมืองนครปฐม เป็นต้น

พื้นที่ปลูกข้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือ พื้นที่ปลูกข้าวในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกข้าว เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ โดยกระจายอยู่ในอำเภอบางเลน อำเภอดอนตูม และอำเภอกำแพงแสน เป็นต้น

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น ทำการเกษตรผสมผสานหรือพืชที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า โดยพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.2 อ้อยโรงงาน

อ้อยโรงงานเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดนครปฐมในลำดับที่ 2 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 5 และภาพที่ 3 - 4)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน พบเพียงพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 327,684 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 24.46 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอกำแพงแสน 186,988 ไร่ อำเภอมืองนครปฐม 121,771 ไร่ อำเภอดอนตูม 17,979 ไร่ และอำเภอนครชัยศรี 946 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 3,225 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.24 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอมืองนครปฐม 1,644 ไร่ อำเภอกำแพงแสน 1,399 ไร่ อำเภอดอนตูม 160 ไร่ และอำเภอบางเลน 22 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 1,008,548 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดินได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 88,469 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 27.00 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายอยู่ในอำเภอกำแพงแสน 70,455 ไร่ อำเภอมืองนครปฐม 17,570 ไร่ และอำเภอดอนตูม 444 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 3,225 ไร่ โดยเป็นพื้นที่ทั้งหมดของพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานที่มีศักยภาพเล็กน้อย กระจายอยู่ในอำเภอมืองนครปฐม 1,644 ไร่ อำเภอกำแพงแสน 1,399 ไร่ อำเภอดอนตูม 160 ไร่ และอำเภอบางเลน 22 ไร่

(3) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 220 ไร่

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกอ้อยโรงงานแต่ยังไม่ใช้พื้นที่ปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกอ้อยโรงงาน และพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในชั้นความเหมาะสมต่างๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดนครปฐมมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) รวมทั้งสิ้น 239,216 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 73.00 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายอยู่ในอำเภอกำแพงแสน 116,533 ไร่ อำเภอมืองนครปฐม 104,201 ไร่ อำเภอดอนตูม 17,536 ไร่ และอำเภอนครชัยศรี 946 ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ 5 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของอ้อยโรงงานรายอำเภอ จังหวัดนครปฐม

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
กำแพงแสน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	186,988 (100.00%)	-	1,399 (100.00%)	113,055 (100.00%)	301,442 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	70,455 (37.68%)	-	1,399 (100%)	1 (-)	71,855 (23.84%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	116,533 (62.32%)	-	-	-	116,533 (38.66%)
ดอนตูม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	17,979 (100.00%)	-	160 (100.00%)	76,179 (100.00%)	94,318 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	444 (2.47%)	-	160 (100%)	164 (0.22%)	768 (0.81%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	17,536 (97.54%)	-	-	-	17,536 (18.59%)
นครชัยศรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	946 (100.00%)	-	-	162,236 (100.00%)	163,182 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	18 (0.01%)	18 (0.01%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	946 (100%)	-	-	-	946 (0.58%)
บางเลน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	22 (100.00%)	338,332 (100.00%)	338,354 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	22 (100%)	22 (0.01%)	44 (0.01%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-

ตารางที่ 5 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
พุทธมณฑล	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	-	41,896 (100.00%)	41,896 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	-	-
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
เมืองนครปฐม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	121,771 (100.00%)	-	1,644 (100.00%)	133,460 (100.00%)	256,875 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	17,570 (14.43%)	-	1,644 (100.00%)	-	19,214 (7.48%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	104,201 (85.57%)	-	-	-	104,201 (40.56%)
สามพราน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	-	143,390 (100.00%)	143,390 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	15 (0.01%)	15 (0.01%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	327,684 (100.00%)	-	3,225 (100.00%)	1,008,548 (100.00%)	1,339,457 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	88,469 (27.00%)	-	3,225 (100.00%)	220 (0.02%)	91,914 (6.86%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	239,216 (73.00%)	-	-	-	239,216 (17.86%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกอ้อยโรงงานได้ คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกมะพร้าว (S3) 1,655 ไร่ และข้าว (S3) 1,105 ไร่ (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตอ้อยโรงงาน

อำเภอ	มะพร้าว (ไร่)			ข้าว (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
กำแพงแสน	636	-	636	1,105	-	1,105
ดอนตูม	84	-	84	-	-	-
นครชัยศรี	12	-	12	-	-	-
บางเลน	-	-	-	-	-	-
พุทธมณฑล	-	-	-	-	-	-
เมืองนครปฐม	923	-	923	-	-	-
สามพราน	-	-	-	-	-	-
รวม	1,655	-	1,655	1,105	-	-

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกอ้อยโรงงานต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกอ้อยโรงงานในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่างๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกอ้อยโรงงาน ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกอ้อยโรงงานที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอกำแพงแสน อำเภอเมืองนครปฐม และอำเภอดอนตูม เป็นต้น

พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือ พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการ เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ ทั้งนี้ พบว่า ไม่มีการปลูกอ้อยโรงงานในพื้นที่ดังกล่าวในจังหวัดนครปฐม

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น ทำการเกษตรผสมผสานหรือพืชที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า โดยพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.3 มะพร้าว

มะพร้าวเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดนครปฐมในลำดับที่ 3 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 7 และภาพที่ 10 - 11)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกมะพร้าว

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 164,646 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.29 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอนครชัยศรี 67,516 ไร่ อำเภอสามพราน 55,027 ไร่ อำเภอบางเลน 17,897 ไร่ อำเภอเมืองนครปฐม 13,884 ไร่ และอำเภอดอนตูม 10,322 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 53,163 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.97 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอสามพราน 40,398 ไร่ อำเภอนครชัยศรี 10,131 ไร่ และอำเภอพุทธมณฑล 2,634 ไร่

ระดับที่ 3 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 327,684 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 24.46 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในกำแพงแสน 186,988 ไร่ อำเภอเมืองนครปฐม 121,771 ไร่ อำเภอดอนตูม 17,979 ไร่ และอำเภอนครชัยศรี 946 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 793,967 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกมะพร้าวในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดินได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 6,320 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.84 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายอยู่ในอำเภอสามพราน 4,699 ไร่ อำเภอนครชัยศรี 1,361 ไร่ อำเภอเมืองนครปฐม 170 ไร่ อำเภอบางเลน 65 ไร่ และอำเภอดอนตูม 25 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 2,924 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.50 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายอยู่ในอำเภอสามพราน 2,615 ไร่ อำเภอนครชัยศรี 304 ไร่ และอำเภอพุทธมณฑล 5 ไร่

(3) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S3) มีเนื้อที่ 1,649 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.50 ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายอยู่ในอำเภอเมืองนครปฐม 920 ไร่ อำเภอกำแพงแสน 633 ไร่ อำเภอดอนตูม 84 ไร่ และอำเภอนครชัยศรี 12 ไร่

(4) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 3,113 ไร่

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกมะพร้าวแต่ยังไม่ใช้พื้นที่ปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกมะพร้าว และพื้นที่ปลูกมะพร้าวในชั้นความเหมาะสมต่างๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดนครปฐมมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 208,565 ไร่ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอสามพราน 88,111 ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอนครชัยศรี 75,982 ไร่ อำเภอบางเลน 17,832 ไร่ อำเภอเมืองนครปฐม 13,714 ไร่ อำเภอดอนตูม 10,297 ไร่ และอำเภอพุทธมณฑล 2,629 ไร่ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 158,326 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 96.16 ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายอยู่ในอำเภอนครชัยศรี 66,155 ไร่ อำเภอสามพราน 50,328 ไร่ อำเภอบางเลน 17,832 ไร่ อำเภอเมืองนครปฐม 13,714 ไร่ และอำเภอดอนตูม 10,297 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 50,239 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 94.50 พื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายอยู่ในอำเภอสามพราน 37,783 ไร่ อำเภอนครชัยศรี 9,827 ไร่ และอำเภอพุทธมณฑล 2,629 ไร่

ตารางที่ 7 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของมะพร้าวรายอำเภอ จังหวัดนครปฐม

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
กำแพงแสน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	-	186,988 (100.00%)	114,454 (100.00%)	301,442 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	633 (0.34%)	134 (0.12%)	767 (0.25%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	-	-	-	-
ดอนตูม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	10,322 (100.00%)	-	17,979 (100.00%)	66,017 (100.00%)	94,318 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	25 (0.24%)	-	84 (0.47%)	228 (0.35%)	337 (0.36%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	10,297 (99.76%)	-	-	-	10,297 (10.92%)
นครชัยศรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	67,516 (100.00%)	10,131 (100.00%)	946 (100.00%)	84,590 (100.00%)	163,183 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	1,361 (2.02%)	304 (3.00%)	12 (1.27%)	1,116 (1.32%)	2,793 (1.71%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	66,155 (97.98%)	9,827 (97.00%)	-	-	75,982 (46.56%)
บางเลน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	17,897 (100.00%)	-	-	320,457 (100.00%)	338,354 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	65 (0.36%)	-	-	605 (0.19%)	670 (0.20%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	17,832 (99.64%)	-	-	-	17,832 (5.27%)
พุทธมณฑล	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	2,634 (100.00%)	-	39,262 (100.00%)	41,896 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	5 (0.19%)	-	172 (0.44%)	177 (0.42%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	2,629 (99.81%)	-	-	2,629 (6.28%)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				
		S1	S2	S3	N	รวม
เมืองนครปฐม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	13,884 (100.00%)	- (100.00%)	121,771 (100.00%)	121,222 (100.00%)	256,877 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	170 (1.22%)	- (0.76%)	920 (0.76%)	397 (0.33%)	1,487 (0.58%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	13,714 (98.78%)	-	-	-	13,714 (5.34%)
สามพราน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	55,027 (100.00%)	40,398 (100.00%)	-	47,965 (100.00%)	143,390 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	4,699 (8.54%)	2,615 (6.47%)	-	461 (0.96%)	7,775 (5.42%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	50,328 (91.46%)	37,783 (93.53%)	-	-	88,111 (61.45%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	164,646 (100.00%)	53,163 (100.00%)	327,684 (100.00%)	793,967 (100.00%)	1,339,460 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	6,320 (3.84%)	2,924 (5.50%)	1,649 (0.50%)	3,113 (0.39%)	14,006 (1.05%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	158,326 (96.16%)	50,239 (94.50%)	-	-	208,565 (15.57%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกมะพร้าว คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน (N) 149 ไร่ และพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงาน (N) 125 ไร่ (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตมะพร้าว

อำเภอ	ปาล์มน้ำมัน (ไร่)			อ้อยโรงงาน (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
กำแพงแสน	-	-	-	-	-	-
ดอนตูม	-	-	-	-	80	80
นครชัยศรี	-	-	-	-	18	18
บางเลน	-	-	-	-	12	12
พุทธมณฑล	-	-	-	-	-	-
เมืองนครปฐม	-	-	-	-	-	-
สามพราน	-	149	149	-	15	15
รวม	-	149	149	-	125	125

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกมะพร้าวต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกมะพร้าวในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่างๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกมะพร้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือ พื้นที่ปลูกมะพร้าวในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกมะพร้าวซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกมะพร้าวที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอนครชัยศรี อำเภอสามพราน และอำเภอบางเลน เป็นต้น

พื้นที่ปลูกมะพร้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือ พื้นที่ปลูกมะพร้าวในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกมะพร้าว เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง โดยมีพื้นที่อยู่ในอำเภอสามพราน อำเภอนครชัยศรี และอำเภอพุทธมณฑล

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกมะพร้าว มีต้นทุนที่ต่ำ และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

2.4 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นพืชเศรษฐกิจหลักของนครปฐมในลำดับที่ 4 จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้ (ตารางที่ 9 และภาพที่ 12 - 13)

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ พบเพียงพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) และไม่เหมาะสม (N) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ระดับที่ 1 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S1) มีเนื้อที่ 217,810 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 20.74 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอสามพราน 95,425 ไร่ อำเภอนครชัยศรี 77,647 ไร่ อำเภอบางเลน 17,897 ไร่ อำเภอเมืองนครปฐม 13,885 ไร่ อำเภอดอนตูม 10,322 ไร่ และอำเภอพุทธมณฑล 2,634 ไร่

ระดับที่ 2 เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 327,683 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 31.21 ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอกำแพงแสน 186,988 ไร่ อำเภอเมืองนครปฐม 121,770 ไร่ อำเภอดอนตูม 17,979 ไร่ และอำเภอนครชัยศรี 946 ไร่

ระดับที่ 4 เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 504,485 ไร่

2) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดินได้ดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) มีเนื้อที่ 1,719 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.52 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายอยู่ในอำเภอกำแพงแสน 1,472 ไร่ และอำเภอเมืองนครปฐม 247 ไร่

(2) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ 132 ไร่

3) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แต่ยังไม่ใช้พื้นที่ปลูก พิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในชั้นความเหมาะสมต่างๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดนครปฐมมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และความเหมาะสมปานกลาง (S2) รวมทั้งสิ้น 543,775 ไร่ โดยกระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอกำแพงแสน 185,516 ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอเมืองนครปฐม 135,409 ไร่ อำเภอสามพราน 95,425 ไร่ อำเภอนครชัยศรี 78,593 ไร่ อำเภอดอนตูม 28,301 ไร่ อำเภอบางเลน 17,897 ไร่ และอำเภอพุทธมณฑล 2,634 ไร่ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S1) มีเนื้อที่ 217,810 ไร่ โดยเป็นพื้นที่ทั้งหมดของพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่มีศักยภาพสูง กระจายอยู่ในอำเภอสามพราน 95,425 ไร่ อำเภอนครชัยศรี 77,647 ไร่ อำเภอบางเลน 17,897 ไร่ อำเภอเมืองนครปฐม 13,885 ไร่ อำเภอดอนตูม 10,322 ไร่ และอำเภอพุทธมณฑล 2,634 ไร่

(2) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S2) มีเนื้อที่ 325,965 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 99.48 ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายอยู่ในอำเภอกำแพงแสน 185,516 ไร่ อำเภอเมืองนครปฐม 121,524 ไร่ อำเภอดอนตูม 17,979 ไร่ และอำเภอนครชัยศรี 946 ไร่

ตารางที่ 9 พื้นที่ศักยภาพ พื้นที่ปลูกจริง พื้นที่คงเหลือของข้าวโพดเลี้ยงสัตว์รายอำเภอ จังหวัดนครปฐม

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
กำแพงแสน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	-	186,988 (100.00%)	-	39,254 (100.00%)	226,242 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	1,472 (0.79%)	-	32 (0.08%)	1,504 (0.66%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	-	185,516 (99.21%)	-	-	185,516 (82.00%)
ดอนตูม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	10,322 (100.00%)	17,979 (100.00%)	-	47,668 (100.00%)	75,969 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	13 (0.03%)	13 (0.02%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	10,322 (100.00%)	17,979 (100.00%)	-	-	28,301 (37.25%)
นครชัยศรี	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	77,647 (100.00%)	946 (100.00%)	-	50,636 (100.00%)	129,229 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	-	-
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	77,647 (100.00%)	946 (100.00%)	-	-	78,593 (60.82%)
บางเลน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	17,897 (100.00%)	-	-	272,012 (100.00%)	289,909 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	-	-
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	17,897 (100.00%)	-	-	-	17,897 (6.17%)
พุทธมณฑล	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	2,634 (100.00%)	-	-	30,779 (100.00%)	33,413 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	-	-
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	2,634 (100.00%)	-	-	-	2,634 (7.88%)
เมืองนครปฐม	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	13,885 (100.00%)	121,770 (100.00%)	-	46,970 (100.00%)	182,625 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	247 (0.20%)	-	87 (0.19%)	334 (0.18%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	13,885 (100.00%)	121,524 (99.80%)	-	-	135,409 (74.15%)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

อำเภอ	ประเภทพื้นที่	เนื้อที่ชั้นความเหมาะสม (ไร่)				รวม
		S1	S2	S3	N	
สามพราน	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	95,425 (100.00%)	-	-	17,166 (100.00%)	112,591 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	-	-	-	-
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	95,425 (100.00%)	-	-	-	95,425 (84.75%)
รวมทั้งจังหวัด	พื้นที่ศักยภาพของที่ดิน	217,810 (100.00%)	327,683 (100.00%)	-	504,485 (100.00%)	1,049,978 (100.00%)
	พื้นที่เพาะปลูกในชั้นความเหมาะสมต่าง ๆ (ปลูกจริง)	-	1,719 (0.52%)	-	132 (0.03%)	1,851 (0.18%)
	พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ	217,810 (100.00%)	325,965 (99.48%)	-	-	543,775 (51.79%)

ทั้งนี้ ในการส่งเสริมการปลูกพืชจะพิจารณาเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S1) และระดับความเหมาะสมปานกลาง (S2) เท่านั้น เนื่องจากสภาพพื้นที่ปลูกพืชตรงตามศักยภาพของดิน การลงทุนต่ำก็สามารถเพิ่มผลผลิตได้ จึงควรส่งเสริมในพื้นที่ดังกล่าว

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพพื้นที่ร่วมกับพื้นที่ปลูกพืชในปัจจุบัน พบว่า พื้นที่ที่ควรพิจารณาให้มีการปรับเปลี่ยนไปปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ คือ บริเวณที่เป็นพื้นที่ปลูกมะพร้าว (S3) 1,655 ไร่ และพื้นที่ปลูกข้าว (S3) 1,105 ไร่ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 พื้นที่ศักยภาพในการขยายการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

อำเภอ	มะพร้าว (ไร่)			ข้าว (ไร่)		
	S3	N	รวม	S3	N	รวม
กำแพงแสน	636	-	-	1,105	-	1,105
ดอนตูม	84	-	-	-	-	-
นครชัยศรี	12	-	-	-	-	-
บางเลน	-	-	-	-	-	-
พุทธมณฑล	-	-	-	-	-	-
เมืองนครปฐม	923	-	-	-	-	-
สามพราน	-	-	-	-	-	-
รวม	1,655	-	-	1,105	-	1,105

4) แนวทางการจัดการ

(1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S1 หรือ S2) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่างๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S1) คือ พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอสามพราน อำเภอนครชัยศรี และอำเภอบางเลน เป็นต้น

พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) คือ พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ โดยมีพื้นที่อยู่ในอำเภอกำแพงแสน อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอดอนตูม และอำเภอนครชัยศรี

(2) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S3 หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มีต้นทุนที่ต่ำ และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อพร้อมด้วย

3. พืชเศรษฐกิจอนาคตไกลของจังหวัด

3.1 ส้มโอนครชัยศรี สามารถปลูกได้ในทุกพื้นที่ เตบโตเร็ว ทนโรคและแมลง และเป็นพืชที่ได้รับความนิยมและมีชื่อเสียงของจังหวัด ส้มโอนครชัยศรี หมายถึง ส้มโอพันธุ์ทองดีและพันธุ์ขาวน้ำผึ้ง โดยส้มโอนครชัยศรีทั้งสองสายพันธุ์มีรสชาติคล้ายกัน คือ รสหวานอมเปรี้ยว เมื่อรับประทานแล้วไม่มีรสขมและรสขำ โดยลักษณะที่แตกต่างกันอย่างชัดเจนของส้มโอทั้งสองสายพันธุ์ คือ สีของเนื้อส้มโอ พันธุ์ทองดีจะมีสีชมพูอมแดง เนื้อเรียงแน่น ฉ่ำและนิ่ม ส่วนพันธุ์ขาวน้ำผึ้ง มีเนื้อสีขาวคล้ายน้ำผึ้ง เมื่อแก่จัดเนื้อแห้ง หากสังเกตจากลักษณะภายนอก ผลของส้มโอพันธุ์ทองดีมีลักษณะกลมแบน ผิวเรียบบาง สีเขียว และมีต่อมน้ำมันเล็กละเอียดกว่าพันธุ์ขาวน้ำผึ้งที่มีต่อมน้ำมันใหญ่กว่าและมีลักษณะผลกลมมน บริเวณที่ปลูกส้มโอนครชัยศรีเป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำนครชัยศรี เมื่อถึงปีน้ำหลากจะมีตะกอนดินมาทับถมขึ้นเรื่อยๆ และนำธาตุอาหารต่างๆ มารวมไว้ เรียกบริเวณนี้ว่า “น้ำไหลทรายมูล” ทั้งนี้ พื้นที่ดังกล่าวมีลักษณะเนื้อดินเป็นดินเหนียว สีน้ำตาล ดินชั้นบนมีลักษณะการทับถมเป็นชั้นๆ ดินชั้นล่างจะมีสีน้ำตาลปนเหลือง ปฏิบัติการดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงต่าง มีค่า pH 6.5-8.0 ดินมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การปลูกส้มโอ ส้มโอนครชัยศรีได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ หรือ Geographical Indications: GI ตั้งแต่วันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2547 โดยส้มโอนครชัยศรีจะต้องมีการปลูกในเขตพื้นที่อำเภอocrชัยศรี อำเภอกุฑมณฑล และอำเภอสามพราณจังหวัดนครปฐมเท่านั้น

3.2 พืชสมุนไพร ด้วยนโยบายของรัฐบาลที่ให้การสนับสนุนแนวคิด BCG (Bio-Circular-Green Economy) หรือ เศรษฐกิจชีวภาพ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ พืชสมุนไพรเป็นเรื่องหนึ่ง ที่ได้รับความสนใจ เนื่องจากเป็นแหล่งของสารสำคัญที่นำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ เช่น การแพทย์ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร และเครื่องสำอาง จึงสนับสนุนให้พืชสมุนไพรเป็นพืชทางเลือกในปี 2564 โดยดำเนินการภายใต้ตลาดนำการผลิต และหากทิศทางของตลาดสมุนไพรขยายตัวเพิ่มมากขึ้นจะช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร มีรายได้และความมั่นคงในการดำรงชีพ จากฐานข้อมูล Agri-Map Online จังหวัดนครปฐมมีพื้นที่ศักยภาพที่สามารถส่งเสริมให้ปลูกพืชสมุนไพรได้หลายชนิด เช่น ขมิ้นชัน บัวบก เป็นต้น

ขมิ้นชันเป็นพืชปลูกง่าย ชอบแสงแดดจัด และมีความชื้นสูง ชอบดินร่วนซุย มีการระบายน้ำดี ไม่ชอบน้ำขัง เกษตรกรสามารถปลูกขมิ้นชันแซมในสวนเป็นการใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์ และมีรายได้ระหว่างรอการเติบโตของพืชยืนต้น โดยพื้นที่จังหวัดนครปฐมมีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกขมิ้นชันที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) ประมาณ 53,164 ไร่ กระจายอยู่ในอำเภอสามพราณ 40,399 ไร่ อำเภอนครชัยศรี 10,131 ไร่ และอำเภอกุฑมณฑล 2,634 ไร่

บัวบกเป็นพืชที่ปลูกง่าย สามารถเจริญเติบโตได้ดีในดินร่วนปนทราย โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความชุ่มชื้นแต่มีการระบายน้ำดี โดยพื้นที่จังหวัดนครปฐมมีพื้นที่ศักยภาพในการปลูกโพลที่ระดับความเหมาะสมสูง (S1) ประมาณ 545,492 ไร่ กระจายอยู่ในทุกอำเภอของจังหวัดนครปฐม โดยอำเภอที่มีพื้นที่มากที่สุด ได้แก่ อำเภอกำแพงแสน 186,988 ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอมืองนครปฐม 135,654 ไร่ อำเภอสามพราณ 95,425 ไร่ อำเภอนครชัยศรี 78,592 ไร่ อำเภอดอนตูม 28,302 ไร่ อำเภอบางเลน 17,897 ไร่ และอำเภอกุฑมณฑล 2,634 ไร่ ตามลำดับ

4 แนวทางการส่งเสริมการปลูกพืชเศรษฐกิจ

4.1 ข้าว

(1) **พื้นที่ปลูกข้าวที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันยังปลูกข้าวอยู่มีเนื้อที่ 302,573 ไร่ กระจายอยู่ในทุกอำเภอของจังหวัดนครปฐม โดยอำเภอที่มีพื้นที่มากที่สุด ได้แก่ อำเภอบางเลน อำเภอนครชัยศรี อำเภอกำแพงแสน อำเภอดอนตูม อำเภอเมืองนครปฐม อำเภอพุทธมณฑล และอำเภอสสามพราน ตามลำดับ ทั้งนี้โดยคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดสมควรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดินเพื่อสงวนให้เป็นแหล่งผลิตข้าวที่สำคัญของจังหวัด และมีการบริหารจัดการน้ำชลประทาน การจัดการดิน ปุ๋ย พันธุ์ข้าว โดยรวมกลุ่มเป็นระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ พัฒนาต่อยอดครบวงจรการตลาดในและต่างประเทศ การแปรรูป แหล่งทุน มีภาครัฐสนับสนุนการทำมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ และการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) เนื่องจากเป็นพื้นที่ศักยภาพสูง การปลูกพืชหลังนาจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และเป็นการปรับปรุงบำรุงดิน ทั้งนี้ภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกรโดยแนะนำว่าพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการปลูกข้าวจึงไม่ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น หากข้าวราคาไม่ดีถ้าต้องการเปลี่ยนชนิดพืชควรเป็นพืชไร่ เพื่อที่ในอนาคตจะได้กลับมาทำนาได้อีก

(2) **พื้นที่ปลูกข้าวที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** พบว่า จังหวัดนครปฐมไม่มีการปลูกข้าวในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลาง แม้ว่าจะเป็นพื้นที่ปลูกข้าวที่มีข้อจำกัดไม่มากนัก เช่น ปัญหาขาดน้ำในบางช่วงของการเพาะปลูก ซึ่งควรสนับสนุนด้านการบริหารจัดการน้ำ โดยเฉพาะระบบชลประทาน เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรในการใช้ที่ดิน ปัญหาการทิ้งถิ่นฐานไปทำงานที่อื่นจะลดลง และพื้นที่ในเขตนี้มีความเหมาะสมสำหรับการเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรแม่นยำหรือเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น

(3) **พื้นที่ปลูกข้าวที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N)** และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกข้าวอยู่ 1,101 ไร่ ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวอาจประสบปัญหาน้ำท่วมซ้ำซาก ขาดน้ำ ผลผลิตต่ำ กระทบวงเกษตรและสหกรณ์ควรให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ เนื่องจากเป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน ปรับปรุงบำรุงดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ ให้เกษตรกรเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสม และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น

(4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว** แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกข้าว โดยมาปลูกพืชชนิดอื่นทดแทน เช่น อ้อยโรงงาน มะพร้าว เป็นต้น ทั้งนี้ หากพืชที่ปลูกเป็นพืชไร่ และในอนาคตราคาผลผลิตข้าวเพิ่มสูงขึ้น เกษตรกรอาจกลับมาปลูกข้าวได้เหมือนเดิม แต่หากเป็นไม้ผล/ไม้ยืนต้น การกลับมาปลูกข้าวอาจเป็นเรื่องยาก ดังนั้น อาจส่งเสริมในเรื่องของการทำเกษตรรูปแบบอื่น เช่น ทำการเกษตรแบบผสมผสานทดแทน

4.2 อ้อยโรงงาน

(1) **พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันยังปลูกอ้อยโรงงานอยู่มีเนื้อที่ 88,469 ไร่ มีพื้นที่ปลูกอยู่ในอำเภอกำแพงแสน อำเภอเมืองนครปฐม และอำเภอดอนตูม ตามแผนยุทธศาสตร์สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2560-2564 มียุทธศาสตร์

ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัย การบริหารจัดการ และการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอุตสาหกรรมอ้อย และอุตสาหกรรมน้ำตาลทราย เน้นให้มีการเพิ่มผลผลิตอ้อยโรงงานในพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง แต่เน้นการลดต้นทุนผลผลิต โดยส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยอินทรีย์แบบคุณภาพสูง มีการเก็บเกี่ยวผลผลิตโดยการรณรงค์ลดการเผาตอซังเพื่อเพิ่มผลผลิตและลดปัญหาภาวะโลกร้อน สนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องคิดค้นเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวโดยใช้เครื่องจักรเพื่อลดปัญหาแรงงานตลอดจนส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มและเข้าร่วมโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ และจัดหาปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกรรวมทั้งอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรที่มีการปรับปรุงบำรุงดินโดยลดต้นทุนการผลิต พร้อมกับการส่งเสริมให้มีการปลูกอ้อยโรงงานที่มีสายพันธุ์ต้านทานโรค เพื่อสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจให้กับเกษตรกรที่มีพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูงในการปลูกอ้อยโรงงาน เพื่อแก้ไขปัญหาการปรับเปลี่ยนพื้นที่

(2) **พื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** แม้ว่าปัจจุบันจะไม่พบพื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในพื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) แต่พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกอ้อยโรงงานภายใต้ข้อจำกัดบางประการ จึงควรพัฒนาศักยภาพของพื้นที่ให้มากขึ้น ในเรื่องของคุณภาพดินและการบริหารจัดการน้ำ ให้มีเพียงพอและเหมาะสมต่อการเพาะปลูก สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเกษตรกรในการจัดการพื้นที่ การปลูก การดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยว ส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าของเสียจากโรงงานน้ำตาล และการนำของเสียจากโรงงานน้ำตาลไปใช้ในการปรับปรุงบำรุงดินในไร่อ้อยเพื่อเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนให้แก่เกษตรกรชาวไร่อ้อยโดยไม่มีผลเสียต่อสุขภาพ สิ่งแวดล้อม และชุมชนชาวไร่อ้อย

(3) **พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N)** และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกอ้อยโรงงานอยู่ 3,445 ไร่ สมควรที่จะให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่เลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่ให้ผลตอบแทนที่ดีกว่าหรือใช้พื้นที่ผลิตพืชผัก โดยจัดหาตลาดให้กับเกษตรกรในการปลูกพืชผักทดแทน ซึ่งอาจเริ่มจากตลาดชุมชน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น

(4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อยโรงงานแต่เกษตรกรหันมาปลูกพืชอื่นทดแทน เช่น มะพร้าว ข้าว เป็นต้น** จึงควรสร้างความเข้าใจให้กับเกษตรกรในการบริหารจัดการพื้นที่ และการปรับปรุงบำรุงดินไม่ให้เสื่อมโทรม หากเกษตรกรต้องการกลับมาใช้พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานเหมือนเดิม จะได้ไม่ต้องมีต้นทุนการผลิตสูงในการปรับปรุงบำรุงดิน

4.3 มะพร้าว

(1) **พื้นที่ปลูกมะพร้าวที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** และปัจจุบันยังปลูกมะพร้าวอยู่มีเนื้อที่ 6,320 ไร่ มีพื้นที่ปลูกอยู่ในอำเภอสภาพาน อำเภอนครชัยศรี อำเภอมืองนครปฐม อำเภอบางเลน และอำเภอดอนตูม ทั้งนี้ โดยคณะกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดสมควรให้มีการเสนอแผนการใช้ที่ดิน โดยส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกมะพร้าวพันธุ์ดีในพื้นที่ที่เหมาะสมสูงต่อการปลูกมะพร้าว โดยสร้างทางเลือกในการพัฒนาการผลิตมะพร้าวตามความต้องการของแหล่งผลิตโดยอาจคัดเลือกพันธุ์ดีในท้องถิ่น มีการปลูกมะพร้าวทดแทนในพื้นที่สวนที่อายุมาก เพื่อสงวนให้เป็นแหล่งผลิตมะพร้าวสำคัญของจังหวัด ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ในการบริหารจัดการระบบการผลิตมะพร้าว ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมะพร้าวให้

มีผลผลิตต่อพื้นที่สูง มีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค โดยต้องรักษาระดับผลผลิตต่อไร่ ไม่ต่ำกว่า 1,000 กิโลกรัมต่อไร่ มีการส่งเสริมให้ความรู้ในการพัฒนาคุณภาพสินค้าหรือเพิ่มมูลค่าสินค้า และมีการจัดการดิน ปุ๋ย ตลอดจนพันธุ์มะพร้าวที่ทนต่อโรคและแมลง โดยรวมกลุ่มเป็นระบบส่งเสริม การเกษตรแบบแปลงใหญ่ พัฒนาต่อยอดการตลาดในประเทศและต่างประเทศแบบครบวงจร มีการ สนับสนุนแหล่งเงินทุนในการแปรรูป และการทำมาตรฐานสินค้าเกษตรตามแนวทางการปฏิบัติทางการ เกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) จากหน่วยงานภาครัฐ นำเทคโนโลยีและนวัตกรรม มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเป็นฟาร์มหรือแปลงเกษตรอัจฉริยะ โดยสร้างหรือนำนวัตกรรมและวิทยาการ สมัยใหม่มาใช้ในการเกษตร ใช้เทคโนโลยีเกษตรที่มีความแม่นยำทั้งแปลงผลิตพืช เพื่อให้ได้ผลผลิตตรง ตามความต้องการ ควบคุมคุณภาพผลผลิตมะพร้าวให้คงที่และสามารถวางแผนระบบการตลาดดีขึ้น

(2) **พื้นที่ปลูกมะพร้าวที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันยังปลูกมะพร้าวอยู่มี เนื้อที่ 2,924 ไร่ มีพื้นที่อยู่ในอำเภอสามพราน อำเภอนครชัยศรี และอำเภอพุทธมณฑล อย่างไรก็ตาม ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตในระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ และ สนับสนุนการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อพัฒนาศักยภาพของที่ดินให้มีความเหมาะสมต่อการปลูกมะพร้าว มากยิ่งขึ้น โดยสนับสนุนการใช้มะพร้าวพันธุ์ดีที่ทนต่อโรคและแมลง ร่วมกับการให้ความรู้ในการกำจัด โรคแมลงศัตรูมะพร้าวที่เหมาะสม สนับสนุนการจัดตั้งแหล่งรับซื้อผลผลิตมะพร้าวในพื้นที่และ เชื่อมโยงการตลาด โดยมีตลาดรับซื้อผลผลิตมะพร้าวสำรองที่สามารถรองรับผลผลิตทางการเกษตรใน ช่วงที่ผลผลิตล้นตลาดหรือเกินกำลังผลิตของโรงงานแปรรูปในพื้นที่ใกล้เคียง พัฒนาสถาบันเกษตรกรให้ เข้มแข็งและเป็น Smart Farmer โดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเป็นฟาร์ม หรือแปลงเกษตรอัจฉริยะ

(3) **พื้นที่ปลูกมะพร้าวในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (S3 และ N)** และปัจจุบันเกษตรกร ยังคงใช้ที่ดินปลูกมะพร้าวอยู่ 4,762 ไร่ ควรให้ความรู้เกษตรกรในการปรับเปลี่ยนชนิดพืชให้เหมาะสม ตรงตามศักยภาพของพื้นที่ โดยสนับสนุนให้เข้าร่วมโครงการต่างๆ เช่น โครงการบริหารจัดการพื้นที่ เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) พร้อมทั้งจัดระบบการผลิตและการบริหารจัดการดิน น้ำ ปุ๋ย ที่เหมาะสมสำหรับมะพร้าว การสนับสนุนแหล่งน้ำ และการส่งเสริมให้ความรู้ในการปรับปรุงบำรุงดิน และ การทำเกษตรผสมผสาน

(4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับปลูกมะพร้าว** แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ ใช้พื้นที่ในการปลูกมะพร้าว ทั้งนี้ ในกรณีที่มีการปลูกไม้ยืนต้นชนิดอื่น เช่น ปาล์ม น้ำมัน หรือไม้ผล ชนิดอื่น การปรับเปลี่ยนพื้นที่ดังกล่าวมาปลูกมะพร้าวเป็นเรื่องยาก เนื่องจากมะพร้าวเป็นพืชที่ใช้ เวลานานกว่าจะให้ผลผลิตที่คุ้มทุน แต่หากพื้นที่ดังกล่าวมีการปลูกพืชไร่ เช่น อ้อยโรงงาน จะสามารถ ปลูกมะพร้าวในลักษณะระบบปลูกพืชผสมกับพืชไร่ชนิดดังกล่าว หรือปลูกในลักษณะเกษตร ผสมผสานได้

4.4 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

(1) **พื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูง (S1)** จังหวัดนครปฐมมีพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูง (S1) สำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มากถึง 217,810 แต่กลับพบว่า ไม่มีการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ใน พื้นที่ดังกล่าว ดังนั้น คณะอนุกรรมการพัฒนาที่ดินจังหวัดจึงสมควรเร่งรัดพิจารณาให้มีการเสนอ

แผนการใช้ที่ดินเพื่อให้เป็นแหล่งปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่สำคัญ และมีการบริหารจัดการระบบน้ำ การจัดการดิน ปุ๋ย พันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยรวมกลุ่มเป็นระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ พัฒนาต่อยอดครบวงจรการตลาดในและต่างประเทศ การแปรรูป แหล่งทุน มีภาครัฐสนับสนุนการทำมาตรฐานสินค้าเกษตรอินทรีย์ และการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP) เนื่องจากเป็นพื้นที่ศักยภาพสูง และภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกรโดยแนะนำว่าไม่ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น หากราคาไม่ดีหรือประสบปัญหาโรคและแมลงรบกวนราคาไม่ดี และเกษตรกรต้องการเปลี่ยนชนิดพืชควรเปลี่ยนเป็นพืชไร่ เพื่อที่ในอนาคตจะได้กลับมาปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้อีก

(2) **พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2)** และปัจจุบันยังปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อยู่ มีเนื้อที่ 1,719 ไร่ โดยมีพื้นที่อยู่ในอำเภอกำแพงแสน และอำเภอเมืองนครปฐม ซึ่งควรสนับสนุนให้มีการบริหารจัดการระบบน้ำ เช่น ชลประทาน เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรในการใช้ที่ดิน ลดปัญหาการทิ้งถิ่นฐานไปทำงานที่อื่น นอกจากนี้ พื้นที่ในเขตนี้อีกมีความเหมาะสมสำหรับการเกษตรแบบผสมผสาน เกษตรแม่นยำหรือเกษตรทฤษฎีใหม่ อีกด้วย อย่างไรก็ตาม ภาครัฐควรให้ความรู้ความเข้าใจกับเกษตรกรโดยแนะนำว่า ไม่ควรปรับเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่น ทั้งนี้หากข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ราคาไม่ดีและต้องการปรับเปลี่ยนการผลิตควรเป็นพืชไร่ เพื่อที่ว่า ในอนาคตยังสามารถกลับมาปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ดั้งเดิมได้อีก

(3) **พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)** และปัจจุบันเกษตรกรยังคงใช้ที่ดินปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อยู่ ควรให้การช่วยเหลือเกษตรกรที่ทำกินในพื้นที่นี้ โดยสนับสนุนการปรับโครงสร้างที่ดิน ปรับปรุงบำรุงดิน สนับสนุนแหล่งน้ำ ให้เกษตรกรเลือกปลูกพืชชนิดใหม่ที่มีความเหมาะสม และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า หรือใช้พื้นที่ผลิตอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือน หรือเข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นต้น

(4) **พื้นที่ที่มีศักยภาพหรือมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์** แต่ปัจจุบันเกษตรกรไม่ได้ใช้พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ โดยมาปลูกพืชชนิดอื่นทดแทน เช่น มะพร้าว ข้าว เป็นต้น ทั้งนี้หากพืชที่ปลูกเป็นพืชไร่ ถ้าในอนาคตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ราคาดี เกษตรกรอาจกลับมาปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ได้เหมือนเดิม แต่หากเป็นไม้ผล/ไม้ยืนต้น การกลับมาปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์อาจเป็นเรื่องยาก ดังนั้นอาจส่งเสริมในเรื่องของการทำเกษตรรูปแบบอื่น เช่น ทำการเกษตรแบบผสมผสาน แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาต้นทุนการผลิตและการตลาดร่วมด้วย

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครอง. 2556. ขอบเขตการปกครอง. (ไฟล์ข้อมูล).

กรมการปกครอง. 2563. ข้อมูลสถิติประชากร. (ไฟล์ข้อมูล).

กรมชลประทาน. 2564. พื้นที่ชลประทาน พ.ศ. 2564. (ไฟล์ข้อมูล).

กรมทรัพยากรทางปัญญา. 2548. ประกาศกรมทรัพยากรทางปัญญา เรื่อง การขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ส้มโอนครชัยศรี. แหล่งที่มา: <http://www.ipthailand.go.th/images/3534/2563/GI/20200602/2.48100002.pdf>, 22 กันยายน 2564.

กรมพัฒนาที่ดิน. 2562. การใช้ที่ดินจังหวัดนครปฐม พ.ศ. 2562. (ไฟล์ข้อมูล).

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2563. ข้อมูลเกษตรกร พ.ศ. 2563. (ไฟล์ข้อมูล).

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2564. ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร พ.ศ. 2564. (ไฟล์ข้อมูล).

ภาคผนวก

ตารางผนวกที่ 1 ข้อมูลตำบลจำแนกรายอำเภอ จังหวัดนครปฐม

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
1	กำแพงแสน	กระต๊อบ
2		กำแพงแสน
3		ดอนข่อย
4		ทุ่งกระพังโหม
5		ทุ่งขวาง
6		ทุ่งบัว
7		ทุ่งลูกนก
8		รางพิบูล
9		วังน้ำเขียว
10		สระพัฒนา
11		สระสีมูม
12		หนองกระทุ่ม
13		ห้วยขวาง
14		ห้วยม่วง
15		ห้วยหมอนทอง
16	ดอนตูม	ดอนพุทรา
17		ดอนรวก
18		บ้านหลวง
19		ลำลูกบัว
20		ลำเหย
21		สามง่าม
22		ห้วยด้วน
23		ห้วยพระ
24		นครชัยศรี
25	โคกพระเจดีย์	
26	จิวราย	
27	ดอนแฝก	
28	ท่ากระชับ	
29	ท่าตำหนัก	
30	ท่าพระยา	
31	ไทยवास	
32	นครชัยศรี	
33	บางกระเบา	

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
34	นครชัยศรี (ต่อ)	บางแก้ว
35		บางแก้วฟ้า
36		บางพระ
37		บางระกำ
38		พะเนียด
39		ลานตากฟ้า
40		วัดแค
41		วัดละมุด
42		วัดสำโรง
43		ศรีมหาโพธิ์
44		ศรีษะทอง
45		สัมปทวน
46		ห้วยพลู
47		แหลมบัว
48		บางเลน
49	ดอนตูม	
50	ไทรงาม	
51	นราภิรมย์	
52	นิลเพชร	
53	บัวปากท่า	
54	บางไทรป่า	
55	บางปลา	
56	บางภาษี	
57	บางระกำ	
58	บางเลน	
59	บางหลวง	
60	ไผ่หู้ช้าง	
61	ลำพญา	
62	หินมูล	
63	พุทธมณฑล	คลองโยง
64		มหาสวัสดิ์
65		ศาลายา

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	
66	เมืองนครปฐม	ดอนยายหอม	
67		ตาก้อง	
68		ถนนขาด	
69		ทัพหลวง	
70		ทุ่งน้อย	
71		ธรรมศาลา	
72		นครปฐม	
73		บ่อพลับ	
74		บางแพม	
75		บ้านยาง	
76		พระปฐมเจดีย์	
77		พระประโทน	
78		โพรงมะเดื่อ	
79		มาบแค	
80		ลำพญา	
81		วังตะกู่	
82		วังเย็น	
83		สนามจันทร์	
84		สระกะเทียม	
85		สวนป่า	
86		สามควายเผือก	
87		หนองงูเห่าล้อม	
88		หนองดินแดง	
89		หนองปากโลง	
90		ห้วยจรเข้ม	
91		สามพราน	กระทุ่มล้ม
92			คลองจินดา
93			คลองใหม่
94			ตลาดจินดา
95			ทรงคนอง
96	ท่าข้าม		
97	ท่าตลาด		
98	บางกระทีก		

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล
99	สามพราน (ต่อ)	ต.บางช้าง
100		ต.บางเตย
101		ต.บ้านใหม่
102		ต.ยายชา
103		ต.ไร่จึง
104		ต.สามพราน
105		ต.หอมเกร็ด
106		ต.อ้อมใหญ่
รวม	7	106

ที่มา : กรมการปกครอง, 2556

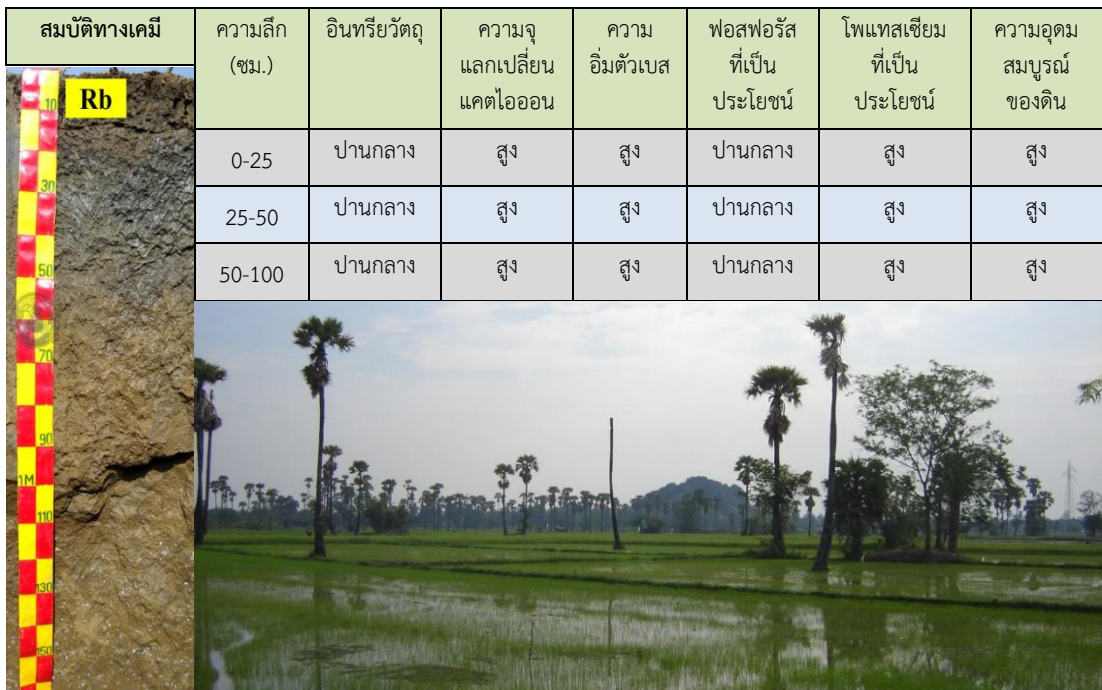
ชุดดิน	บางเขน	Series Bn	กลุ่มชุดดินที่ 3
สภาพพื้นที่	ราบเรียบ มีความลาดชัน 0-1 %		
ภูมิสัณฐาน	ที่ราบน้ำทะเลเคຍขึ้นถึง		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำผสมกับตะกอนทะเล พัฒนาในสภาพน้ำกร่อย		
การระบายน้ำ	เลว		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ช้า	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ช้า
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินเหนียว สีดำ เทาเข้ม มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง (pH 5.5-7.0) ดินล่างตอนบน เป็นดินเหนียวสีเทาถึงสีเทาปนน้ำตาลอ่อนจุดประสีน้ำตาลแก่ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.0-6.5) ดินล่างเป็นดินเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแป้ง มีสีน้ำตาลปนเทาหรือสีเทา มีจุดประสีเหลืองปนน้ำตาลและสีแดง ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 6.5-8.0) จะพบรอยอุ้กละและผลึกยิปซัม		
ข้อจำกัด	มีน้ำท่วมในฤดูฝน		
ข้อเสนอแนะ	ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีเพื่อให้ผลผลิตดีขึ้น หากปลูกพืชผัก ไม้ผลต่างๆ ต้องยกทรงให้สูง		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความ อิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	สูง	สูง	สูง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
	25-50	ต่ำ	สูง	สูง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง
	50-100	ต่ำ	สูง	สูง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง

ภาพที่ 1 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินบางเขน

ชุดดิน	ราชบุรี	Series Rb	กลุ่มชุดดินที่ 7
สภาพพื้นที่	ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0-1 %		
ภูมิสัณฐาน	แอ่งต่ำของที่ราบน้ำท่วมถึง		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา		
การระบายน้ำ	ค่อนข้างเลวถึงเลว		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ช้า	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ช้า	
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึก ดินบนเนื้อดินเป็นดินเหนียวปนทรายแป้งหรือดินเหนียว สีน้ำตาลปนเทาเข้ม มีจุดประสีน้ำตาลแก่และน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดิน เป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง (pH 5.5-7.0) ดินล่างตอนบนเป็นดินเหนียว สีน้ำตาลปน เทาเข้มหรือน้ำตาลเข้ม มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง น้ำตาลและน้ำตาลปน เหลือง ในชั้นล่าง อาจพบรอยอุกและจุดประสีแดงปนเหลือง ปฏิกริยาดิน เป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 7.0-8.0) อาจพบเกลือแอมโมเนียม ก้อนเหล็ก และแมงกานีสสะสมตลอดหน้าตัดดิน		
ข้อจำกัด	เป็นที่ลุ่มต่ำ มักมีน้ำท่วมขังนาน		
ข้อเสนอแนะ	ควรปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมัก เพื่อเพิ่มแร่ธาตุที่ จำเป็นแก่พืชให้กับดิน และทำให้คุณสมบัติทางกายภาพของดินดีขึ้น ปรับปรุงการระบายน้ำของดิน และป้องกันน้ำขังโดยทำทางระบายน้ำผิวดิน		

ภาพที่ 2 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินราชบุรี

ชุดดิน	ท่าม่วง	Series Tm	กลุ่มชุดดินที่ 38
สภาพพื้นที่	ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 1-5 %		
ภูมิสัณฐาน	สันดินริมน้ำของที่ราบน้ำท่วมถึง		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา		
การระบายน้ำ	ดีปานกลางถึงดี		
สภาพซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลาง	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน	ปานกลาง
ลักษณะและสมบัติดิน	เป็นดินลึกลับ ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแฉะ ดินร่วนเหนียวปนทรายแฉะ ดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย สีน้ำตาล สีน้ำตาลเข้ม และสีน้ำตาลปนเทา ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.5-6.5) ดินตอนล่างมีลักษณะเนื้อดินและสีไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับตะกอนที่น้ำพามาทับถมในแต่ละปี ซึ่งอาจแตกต่างกันเห็นได้ชัดเจน เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายแฉะ ดินร่วนหรือดินร่วนเหนียวปนทรายสลับกันไปมา สีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง (pH 6.0-7.0) อาจพบจุดประสีในดินล่างที่ความลึก 50-100 ซม.จากผิวดิน และพบเกล็ดแร่ไมกาปะปนอยู่ตลอดหน้าตัดดิน		
ข้อจำกัด	มีน้ำท่วมในบางช่วงของฤดูเพาะปลูกทำให้พืชชะงักการเจริญเติบโตได้ หน้าดินค่อนข้างเป็นทราย		
ข้อเสนอแนะ	ปลูกพืชไร่หรือไม้ผล ควรปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยคอก และปุ๋ยหมักเพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินและเพิ่มแร่ธาตุที่จำเป็นต่อพืช ทำให้คุณสมบัติทางกายภาพของดินดีขึ้น		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน	ความอิมิตีวเบส	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน
	0-25	ต่ำ	ต่ำ	สูง	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง
	25-50	ต่ำ	ต่ำ	สูง	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง
	50-100	ต่ำ	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง

ภาพที่ 3 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินท่าม่วง

ชุดดิน	นครปฐม	Series Np	กลุ่มชุดดินที่ 7
สภาพพื้นที่	ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดชัน 0-2 %		
ภูมิสัณฐาน	ตะพักลำน้ำ		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา		
การระบายน้ำ	ค่อนข้างเลว		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ช้า	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ช้า	
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินร่วน ดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง หรือดินร่วนปนดินเหนียวสีน้ำตาลปนเทาหรือน้ำตาลเข้ม ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.0-6.5) ดินล่างตอนบนเป็นดินเหนียวหรือดินร่วนปนดินเหนียว สีน้ำตาลปนเทาเข้ม ปฏิกริยาดินเป็นกรดเล็กน้อยถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 6.5-8.0) ในตอนล่าง จะพบมวลก้อนกลมของเหล็กและแมงกานีส รวมทั้งมวลก้อนกลมของปูน ที่ระดับความลึกมากกว่า 80 ซม. พบจุดประสีน้ำตาลแก่หรือน้ำตาลปนเหลืองตลอดชั้นดิน		
ข้อจำกัด	-		
ข้อเสนอแนะ	เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินด้วยการปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมีในอัตราที่เหมาะสม		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน	ความอิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน
	0-25	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูง	สูง	สูง
	25-50	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูง	สูง	สูง
	50-100	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูง	สูง	สูง

ภาพที่ 4 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินนครปฐม

ชุดดิน	กำแพงแสน	Series Ks	กลุ่มชุดดินที่ 33
สภาพพื้นที่	ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อย มีความลาดชัน 1-5 %		
ภูมิสัณฐาน	ตะพักลำน้ำ		
วัตถุต้นกำเนิดดิน	ตะกอนน้ำพา		
การระบายน้ำ	ดี		
การซึมผ่านได้ของน้ำ	ปานกลาง	การไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ปานกลางถึงช้า	
ลักษณะสมบัติของดิน	เป็นดินลึก ดินบนเป็นดินร่วนปนทรายแป้งหรือดินร่วน สีน้ำตาลหรือน้ำตาลเข้ม ดินบนตอนล่างเป็นดินร่วนปนทรายแป้งหรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้งหรือดินร่วน สีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนเหลือง ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่างอ่อน (pH 7.0-8.0) ดินล่างตอนล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีน้ำตาลถึงสีน้ำตาลเข้ม พบเกล็ดแร่ไมกาตลอดหน้าตัดของดินและมวลสารพวกปูนสะสมปะปนอยู่ในดินชั้นล่างปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงเป็นด่างปานกลาง (pH 7.0-8.5) บางบริเวณอาจพบชั้นทรายแทรกในชั้นดินล่างๆ		
ข้อจำกัด	อาจจะขาดน้ำในช่วงฤดูเพาะปลูกซึ่งทำให้พืชชะงักการเจริญเติบโต		
ข้อเสนอแนะ	ดินมีความเหมาะสมดีในการปลูกพืชต่างๆ ไป ถ้ามีการชลประทานหรือมีแหล่งน้ำเพียงพอ ดินนี้จะเป็นแหล่งผลิตทางการเกษตรที่สำคัญของประเทศ ควรปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยคอก และปุ๋ยหมัก เพื่อเพิ่มแร่ธาตุที่จำเป็นต่อพืชให้กับดินและทำให้สมบัติทางกายภาพของดินดีขึ้น		

สมบัติทางเคมี	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ความจุ แลกเปลี่ยน แคตไอออน	ความ อิ่มตัวเบส	ฟอสฟอรัส ที่เป็น ประโยชน์	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์	ความอุดม สมบูรณ์ ของดิน
	0-25	สูง	ต่ำ	สูง	สูง	สูง	สูง
	25-50	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	สูง	สูง	ปานกลาง
	50-100	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	สูง	สูง	ปานกลาง

ภาพที่ 5 หน้าตัดดินและคำบรรยายชุดดินกำแพงแสน

ตารางผนวกที่ 2 พื้นที่ชลประทานจังหวัดนครปฐมจำแนกรายอำเภอ ตำบล

อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	ตำบล	พื้นที่ (ไร่)
กำแพงแสน	196,644.36	กระต๊อบ	10,185.42
		กำแพงแสน	3,527.29
		ดอนข่อย	13,985.67
		ทุ่งกระพังโหม	3,467.97
		ทุ่งขวาง	10,658.82
		ทุ่งบัว	8,392.59
		ทุ่งลูกนก	31,831.74
		รางพิบูล	9,822.27
		วังน้ำเขียว	8,187.07
		สระพัฒนา	16,003.09
		สระสีมูม	19,819.62
		หนองกระทุ่ม	15,015.77
		ห้วยขวาง	11,836.61
		ห้วยม่วง	17,519.32
		ห้วยหมอนทอง	16,391.11
ดอนตูม	54,624.20	ดอนพุทรา	6,028.89
		ดอนรวก	4,022.89
		บ้านหลวง	3,375.85
		ลำลูกบัว	9,501.67
		ลำเหย	9,803.72
		สามง่าม	8,121.69
		ห้วยด้วน	4,257.58
		ห้วยพระ	9,511.91
นครชัยศรี	113,315.69	ขุนแก้ว	1,859.18
		โคกพระเจดีย์	9,808.09
		จิวราย	905.44
		ดอนแฝก	7,723.11
		ท่ากระชับ	3,758.75
		ท่าตำหนัก	1,753.75
		ท่าพระยา	4,863.97
		ไทยवास	3,191.89
		นครชัยศรี	364.78
		บางกระบือ	424.03

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	ตำบล	พื้นที่ (ไร่)		
นครชัยศรี(ต่อ)		บางแก้ว	3,694.64		
		บางแก้วฟ้า	5,241.85		
		บางพระ	6,095.55		
		บางระกำ	8,516.34		
		พะเนียด	2,216.55		
		ลานตากฟ้า	7,980.09		
		วัดแค	1,195.44		
		วัดละมุด	7,200.17		
		วัดสำโรง	2,059.72		
		ศรีมหาโพธิ์	7,476.35		
		ศรีษะทอง	5,461.17		
		สัมปทวน	4,189.89		
		ห้วยพลู	5,319.31		
		แหลมบัว	12,015.63		
		บางเลน	273,422.85	คลองนกกระทุง	13,437.70
				ดอนตูม	13,077.03
				ไทรงาม	22,367.69
นราภิรมย์	20,301.57				
นิลเพชร	25,218.27				
บัวปากท่า	16,619.93				
บางไทรป่า	20,638.59				
บางปลา	14,076.48				
บางภาษี	23,261.65				
บางระกำ	17,483.97				
บางเลน	15,097.79				
บางหลวง	31,864.14				
ไผ่หู้ช้าง	16,341.04				
ลำพญา	7,814.04				
หินมูล	15,822.96				
พุทธมณฑล	23,924.85			คลองโยง	13,311.53
				มหาสวัสดิ์	5,788.93
		ศาลายา	4,824.39		

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	ตำบล	พื้นที่ (ไร่)
เมืองนครปฐม	137,173.28	ดอนยายหอม	20,514.85
		ตาก้อง	4,632.54
		ถนนขาด	8,200.72
		ทัพหลวง	6,783.98
		ทุ่งน้อย	2,002.73
		ธรรมศาลา	1,113.11
		นครปฐม	2,332.75
		บ่อพลับ	444.73
		บางแพ	12,508.56
		บ้านยาง	9,852.44
		พระประโทน	524.51
		โพรงมะเดื่อ	12,431.78
		มาบแค	4,579.80
		ลำพญา	683.84
		วังตะกู่	1,683.16
		วังเย็น	5,919.49
		สนามจันทร์	757.33
		สระกะเทียม	6,829.98
		สวนป่า	5,503.58
		สามควายเผือก	4,789.08
		หนองงูเห่า	13,562.39
		หนองดินแดง	6,267.69
		หนองปากโลง	4,555.66
ห้วยจรเข้ม	698.58		
สามพราน	78,468.20	กระทู้ล้ม	1,150.67
		คลองจินดา	15,428.06
		คลองใหม่	6,392.09
		ตลาดจินดา	14,949.01
		ทรงคนอง	4,186.49
		ท่าข้าม	49.01
		ท่าตลาด	2,644.91
		บางกระทีก	1,473.25
		บางช้าง	10,028.13

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	ตำบล	พื้นที่ (ไร่)
สามพราน		บางเตย	3,593.80
		บ้านใหม่	3,357.71
		ยายชา	1,171.74
		ไร่ชิง	4,625.43
		สามพราน	2,652.99
		หอมเกร็ด	4,687.74
		อ้อมใหญ่	2,077.17
รวม	877,573.43		877,573.43

ที่มา : กรมชลประทาน, 2564

ตารางผนวกที่ 3 พื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจำแนกรายอำเภอ ตำบล

อำเภอ	พื้นที่ (ไร่)	ตำบล	พื้นที่ (ไร่)
ดอนตูม	19	ห้วยด้วน	19
บางเลน	8,825	ไทรงาม	396
		นิลเพชร	1,459
		บัวปากท่า	1,123
		บางไทรป่า	439
		บางหลวง	1,354
		ไผ่หูช้าง	2,750
		หินมูล	1,304
พุทธมณฑล	1,324	คลองโยง	5
		มหาสวัสดิ์	1,319
สามพราน	6	ทรงคนอง	1
		หอมเกร็ด	5
รวม	10,174		10,174

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

ตารางผนวกที่ 4 กิจกรรมการเกษตรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จังหวัดนครปฐม

ลำดับ	กิจกรรมการเกษตร	เกษตรกร (ราย)	เนื้อที่ (ไร่)
1	ข้าวนาปี	14,061	242,930
2	ข้าวนาปรัง	11,353	210,082
3	กึ่งน้ำจืด	1,938	21,877
4	อ้อยโรงงาน	1,306	14,627
5	กล้วยไม้ (ไม้ตัดดอกเมืองร้อน)	651	11,498
6	มะพร้าว	2,328	10,500
7	มะม่วง	2,959	9,360
8	ฝรั่ง	1,644	8,598
9	ปลาเบญจพรรณ	1,313	7,230
10	ส้มโอ	1,183	6,824
11	ปลานิล	802	5,255
12	มะนาว	1,455	4,201
13	กล้วยน้ำว้า	2,303	4,116
14	ชมพู	808	3,684
15	ลำไย	509	3,302
16	กระชาย	1,468	3,299
17	ข้าวโพดฝักอ่อน	1,102	2,826
18	ผักวางตุ้ง	962	1,743
19	ดอกกรัก	509	1,709
20	หญ้าเลี้ยงสัตว์	504	1,695
21	คะน้า	540	1,562
22	ผักบุ้งน้ำ	278	1,510
23	มะลิ (ไม้ตัดดอก)	203	1,381
24	ชะอม	671	1,223
25	ตะไคร้	767	1,216
26	กล้วยไม้ (ไม้ดอกกระถาง)	110	1,080
รวม		51,727	583,328

ที่มา: กรมส่งเสริมการเกษตร, 2563

ตารางผนวกที่ 5 ทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกพืชสมุนไพร จังหวัดนครปฐม

ลำดับ	ชนิด	เกษตรกร (ราย)	เนื้อที่ (ไร่)	อำเภอ
1	พลู	173	2,939.71	กำแพงแสน ดอนตูม นครชัยศรี บางเลน พุทธมณฑล เมืองนครปฐม สามพราน
2	กระเจี๊ยบแดง	11	1,424.43	ดอนตูม บางเลน พุทธมณฑล เมืองนครปฐม
3	บัวบก	111	1,134.10	บางเลน พุทธมณฑล เมืองนครปฐม
4	ฟ้าทะลายโจร	34	159.03	กำแพงแสน เมืองนครปฐม
5	ขมิ้นชัน	27	114.44	กำแพงแสน ดอนตูม เมืองนครปฐม
6	มะระขี้นก	5	84.59	นครชัยศรี บางเลน เมืองนครปฐม
7	ว่านหางจระเข้	6	65.75	กำแพงแสน นครชัยศรี พุทธมณฑล เมืองนครปฐม สามพราน
8	พลูคาว	10	62.39	กำแพงแสน นครชัยศรี บางเลน สามพราน
9	ยอบ้าน	7	46.70	กำแพงแสน ดอนตูม เมืองนครปฐม สามพราน
10	ดีปลี	15	37.31	กำแพงแสน ดอนตูม เมืองนครปฐม
11	ไพล	10	36.86	กำแพงแสน ดอนตูม เมืองนครปฐม
12	ตะไคร้หอม	15	34.74	กำแพงแสน เมืองนครปฐม สามพราน
13	ว่านชักมดลูก	1	25.66	กำแพงแสน
14	กฤษณา	1	18.50	เมืองนครปฐม
15	พริกไทย	6	15.16	กำแพงแสน นครชัยศรี บางเลน เมืองนครปฐม
16	ขมิ้นอ้อย	3	12.05	กำแพงแสน ดอนตูม เมืองนครปฐม
17	อัญชัน	4	10.82	กำแพงแสน เมืองนครปฐม
18	กานพลู	3	7.69	เมืองนครปฐม
19	มะแว้งเครือ	2	6.29	กำแพงแสน
20	กระชายดำ	2	4.50	เมืองนครปฐม
21	ย่านาง	1	1.00	สามพราน
22	ว่านน้ำ	1	0.94	สามพราน

ตารางผนวกที่ 5 (ต่อ)

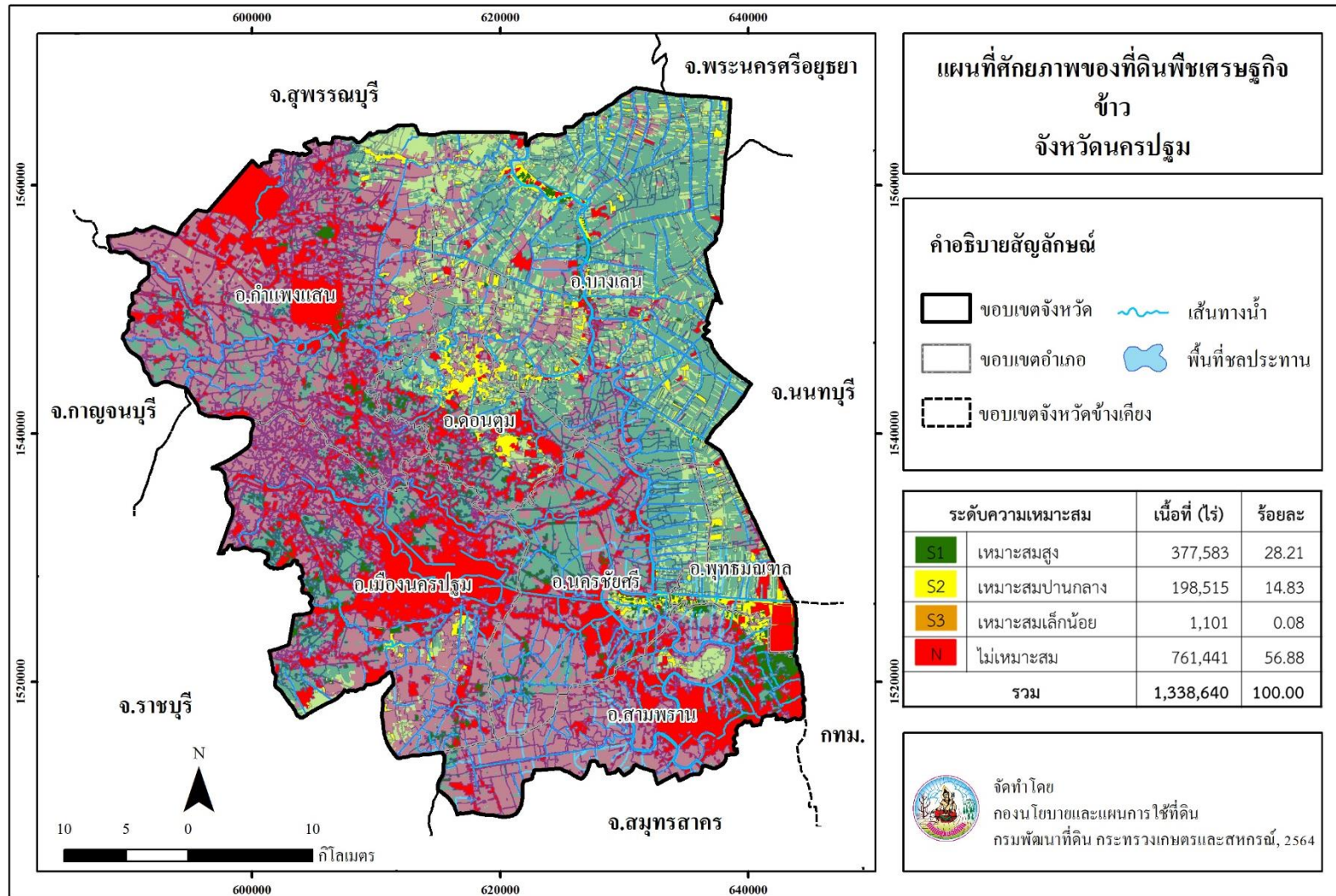
ลำดับ	ชนิด	ราย	ไร่	อำเภอ
23	รางจืด	1	0.25	บางเลน
24	สมุนไพรอื่นๆ	50	325.38	กำแพงแสน ดอนตูม นครชัยศรี บางเลน พุทธมณฑล เมืองนครปฐม สามพราน
รวม		499	6,568.29	

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564

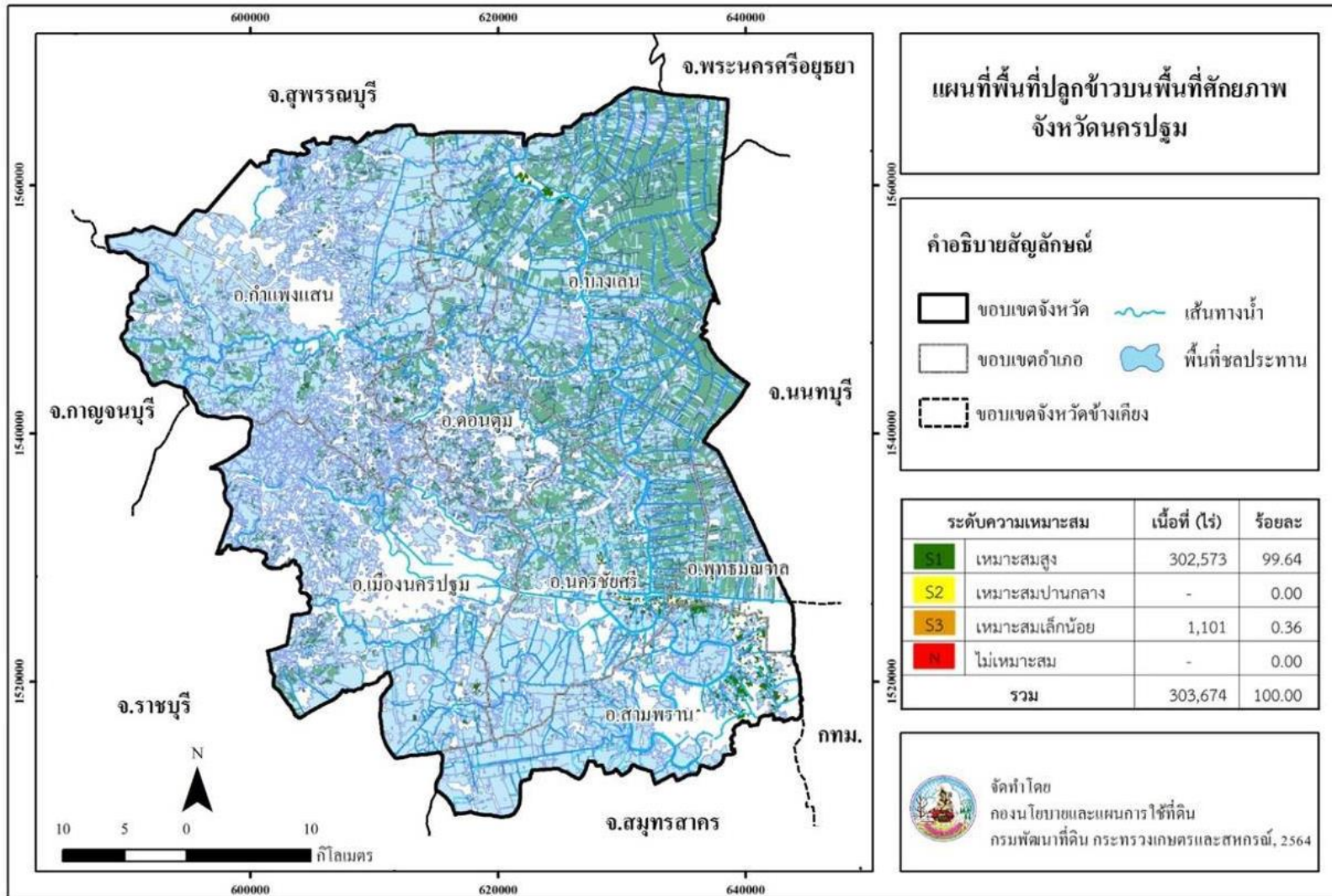
ตารางผนวกที่ 6 โรงงานและแหล่งรับซื้อสินค้าเกษตรในพื้นที่จังหวัดนครปฐม

โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อ และสหกรณ์การเกษตร	จำนวน (แห่ง)	โรงงานด้านเกษตร	จำนวน (แห่ง)
สหกรณ์การเกษตร	15	โรงงานด้านการเกษตรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง	187
โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง	7	โรงสีขนาดใหญ่	4
โรงงานแปรรูปผลผลิตจากยางพารา	7	โรงสีขนาดกลาง	33
โรงงานแปรรูปไม้ยางพารา	1	โรงสีขนาดเล็ก	20
สหกรณ์นิคม	1		
สหกรณ์ประมง	1		
ลานตากและแหล่งรับซื้อ	8		
รวม	40	รวม	244

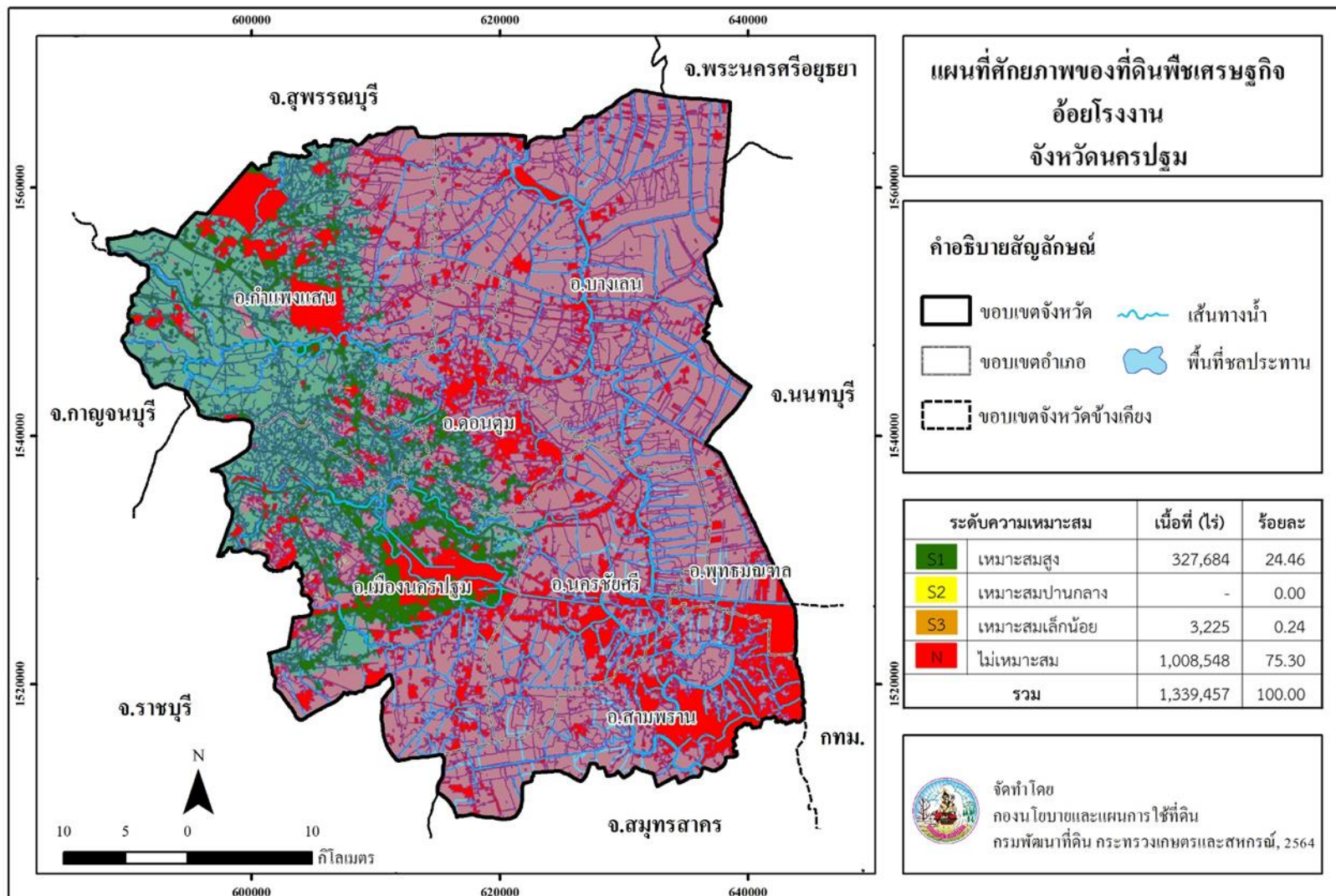
ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, 2564

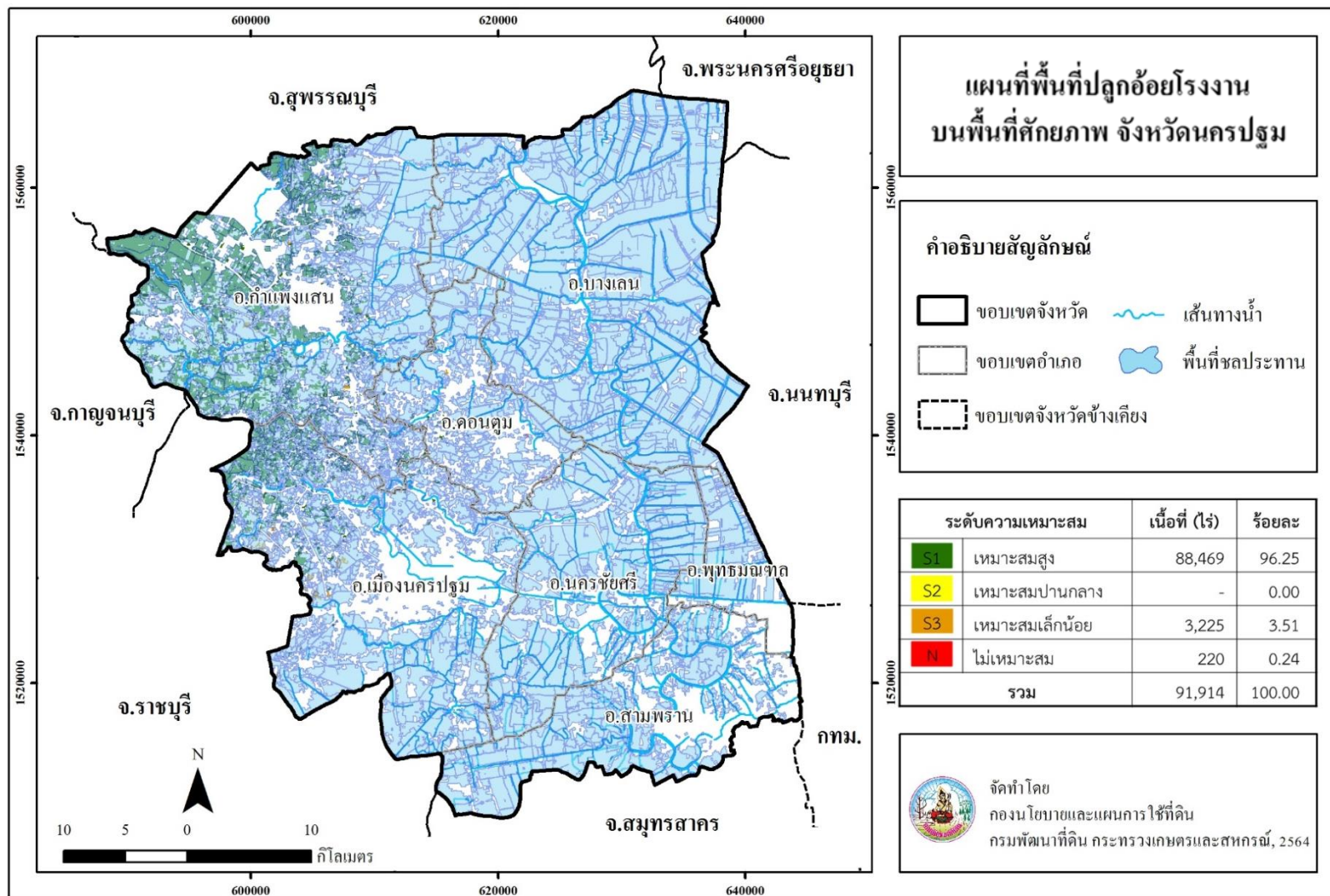
ภาพที่ 6 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจข้าว จังหวัดนครปฐม

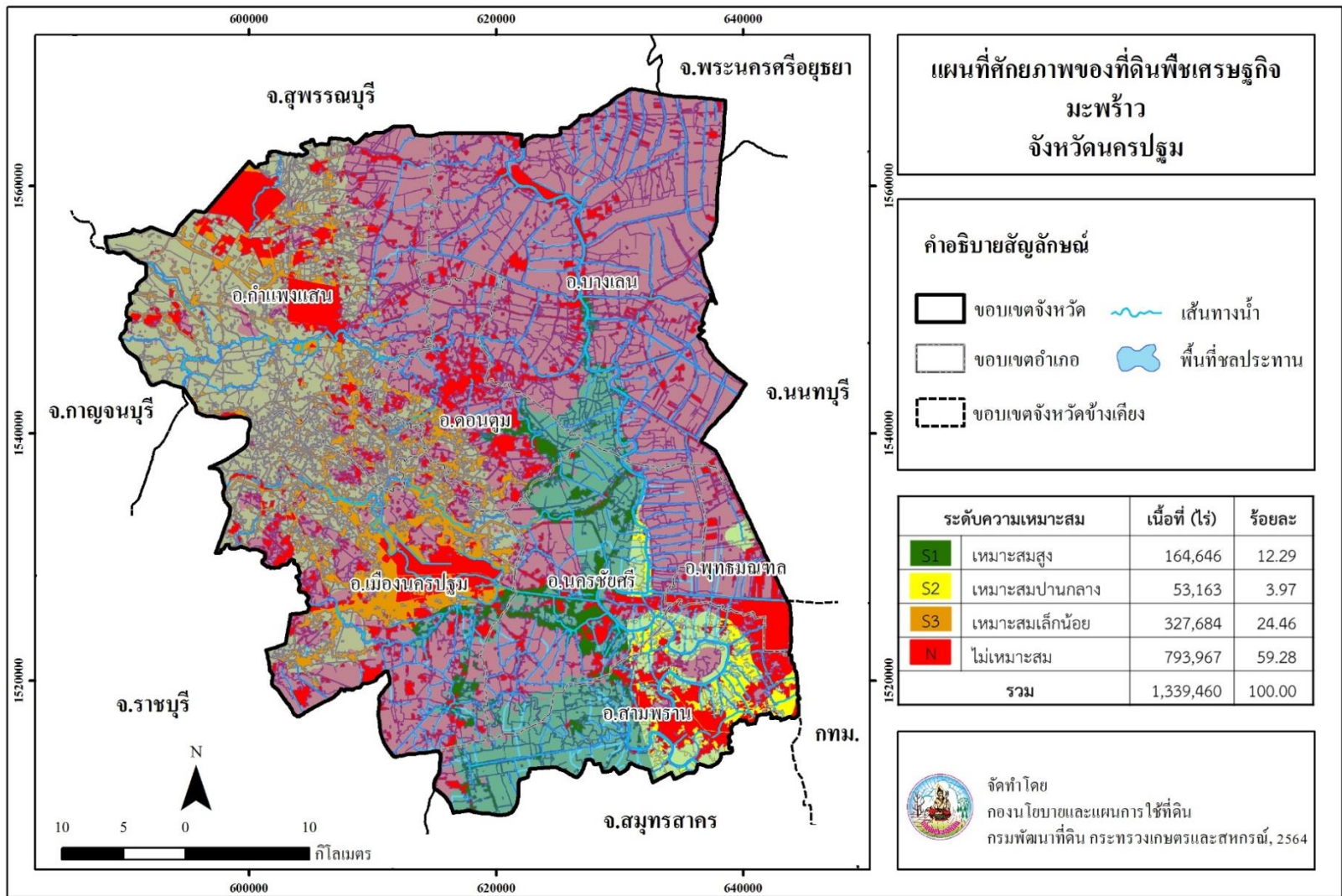
ภาพที่ 7 พื้นที่ปลูกข้าวบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดนครปฐม

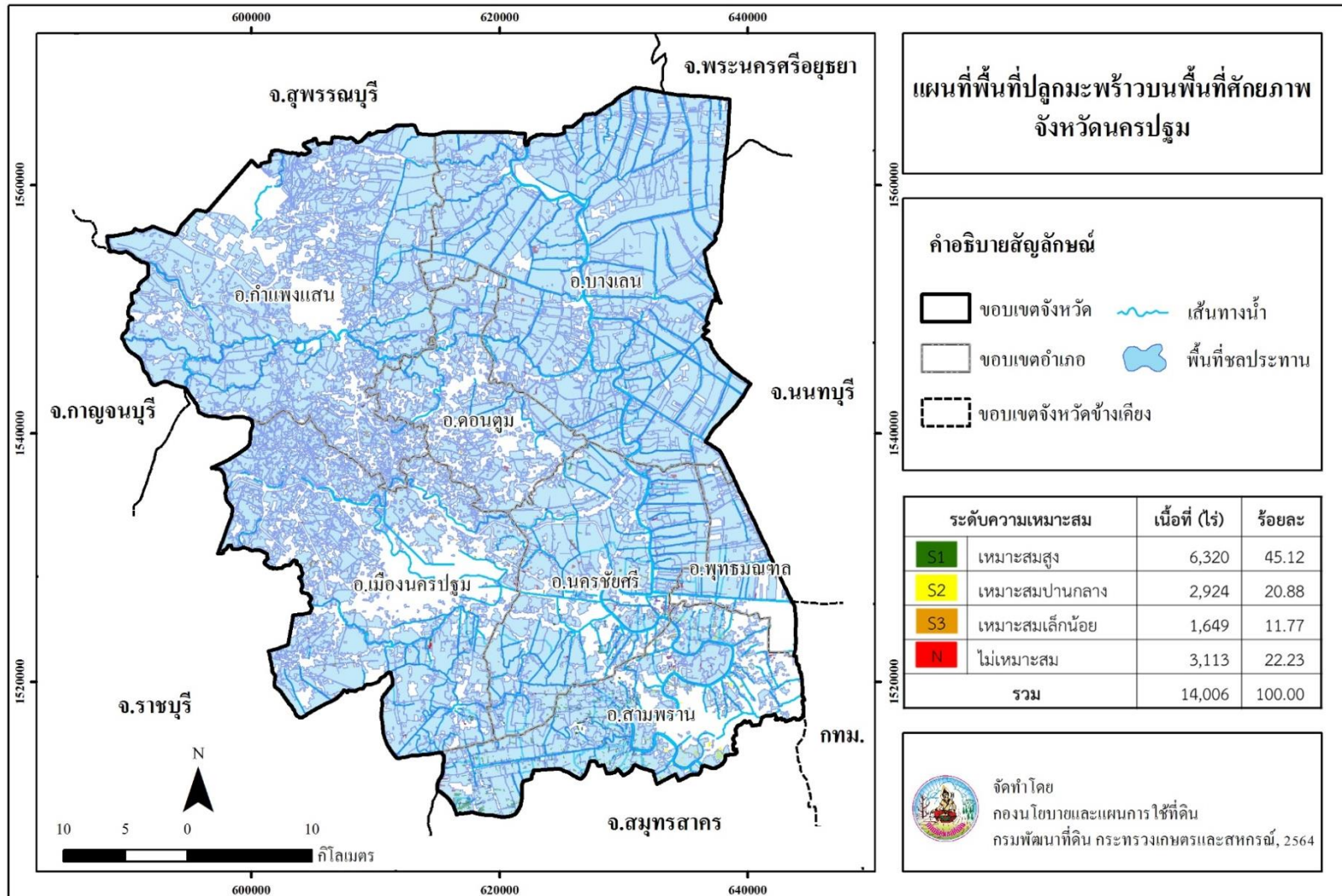
ภาพที่ 8 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจอ้อยโรงงาน จังหวัดนครปฐม

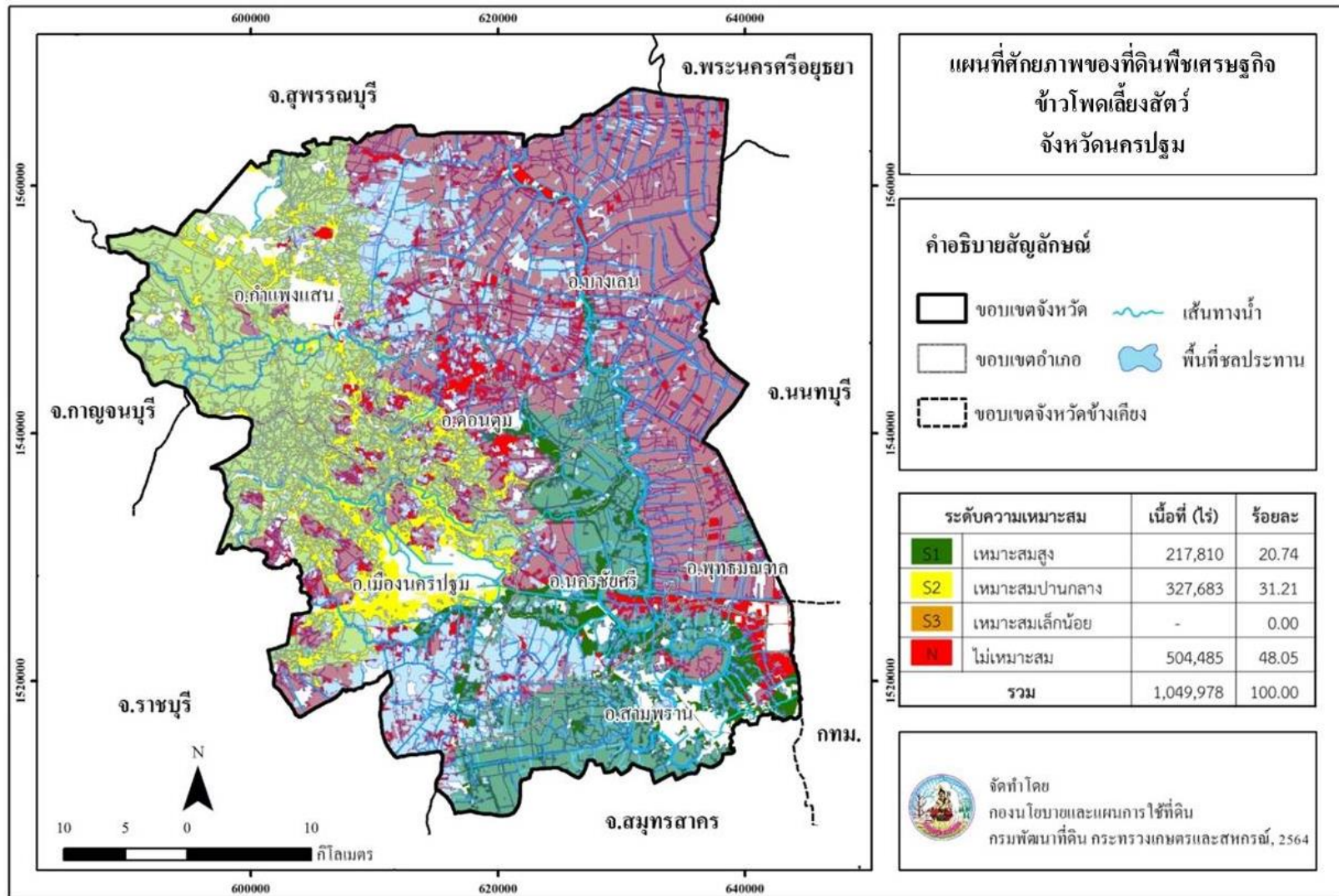
ภาพที่ 9 พื้นที่ปลูกอ้อยโรงงานบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดนครปฐม

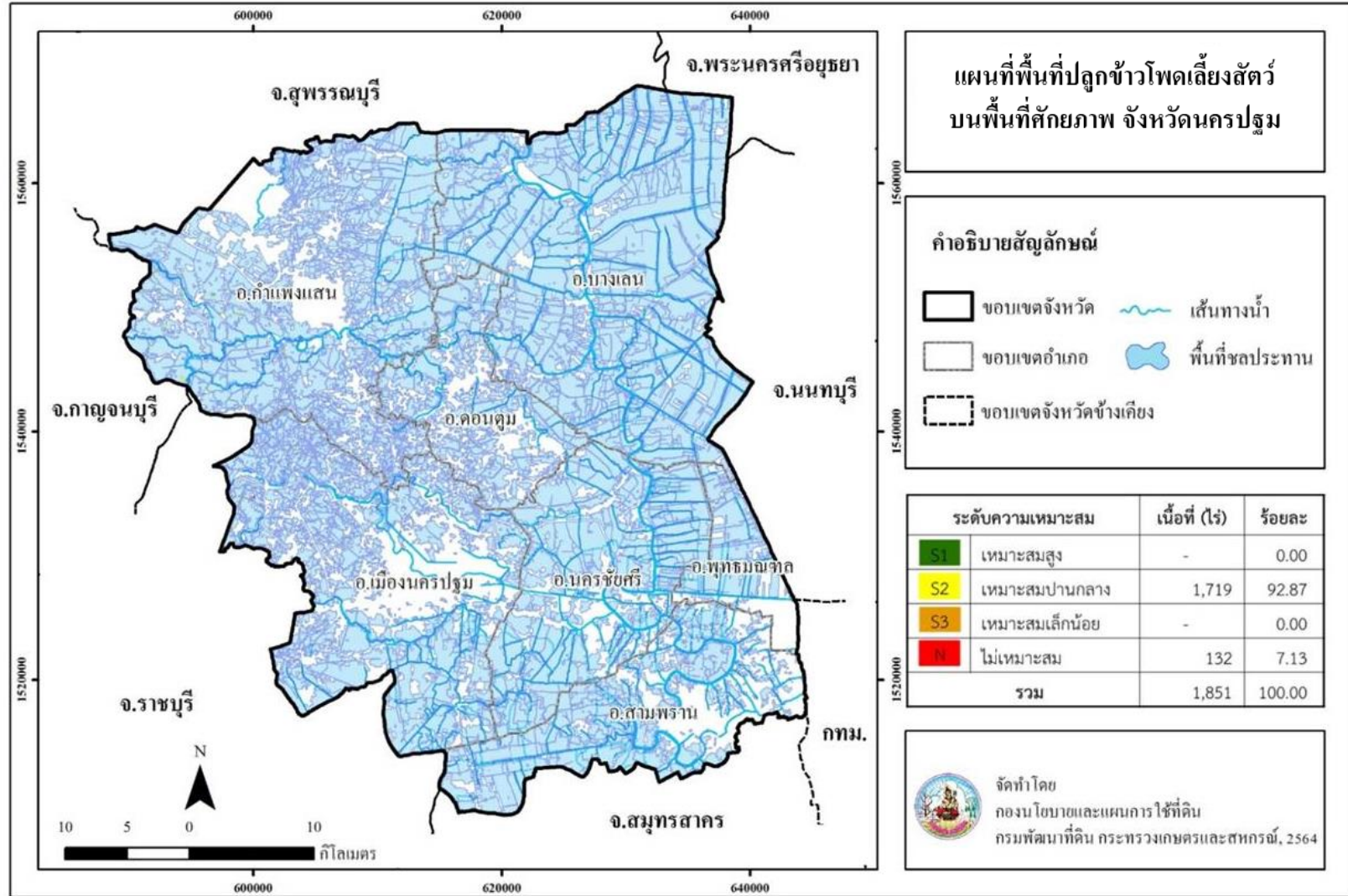
ภาพที่ 10 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจมะพร้าว จังหวัดนครปฐม

ภาพที่ 11 พื้นที่ปลูกมะพร้าวบนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดนครปฐม

ภาพที่ 12 ศักยภาพของที่ดินพืชเศรษฐกิจข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จังหวัดนครปฐม

ภาพที่ 13 พื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์บนพื้นที่ศักยภาพ จังหวัดนครปฐม

Land Development Department
2003/61 Phahonyothin Road.
Lard Yao, Chatuchuk, Bangkok 10900
Call Center : 1760
www.idd.go.th

DOWNLOAD